

ММ i СВІТ

WE AND THE WORLD

УКРАЇНСЬКИЙ
МАГАЗИН

Nous
et le monde
Revue Ukrainienne

Editor:

M. Kolankiwsky
278 Bathurst St.,
Toronto, Ont.,
Canada

diasporiana.org.ua

25 c.

Р. 7

БЕРЕЗЕНЬ — MARCH

1956

Редактор і видавець: Микола Колянківський

Адреса для редакційної й адміністраційної кореспонденції (вплата грошей): М. Kolankiwsky, 278 Bathurst St., Toronto, Ont., Canada

З М І С Т :

Дика кітка з Криму
Як помер еп. Ортинський
Скандинавські нотатки
Тріумф відважного народу
Юрій Нарбут
Південний полюс
З мого минулого
З'ява над Парижем
Голляндці граються з морем
Бенямін Франклін
Сторінка філателіста
До старовинної Табарки
Косметика й астрологія
Паризька мода
Футбол під дахом
Шахи, загадки

РЕДАКЦІЙНІ ВІДДІЛИ:

В Європі: — Євген Деслав,
Париж, Франція

В Америці: Петро Павлович,
Нью-Йорк, США

ПРЕДСТАВНИЦТВА

AUSTRALIA: Fokshan Library and
Book Supply, 1 Barwon St., Glen-
roy, W. 9, Vic.

BELGIQUE: Ihnat Stachij, Esneux
en Liege

BRAZIL: Mrs. I. Lisynetskyj, Cx.
Postal 428, Ponta Grossa, Parana

ENGLAND: S. W. Shewchuk, 78
Kensington Park Rd., London,
W 11

FRANCE: Kolankiwskyj Mykola, 186
Bld. St. Germain, Paris VI, c. c.
876771

GERMANY: FrI. Emilie Gudz, (13a)
Zirndorf, Nbg. Schuetzenstr. 4/11

ФОТО НА ОБКЛАДИНЦІ: Хто ця гарна жінка? Де ви її вже бачили? — Хто надішле відповідь, приєднавши бодай трьох переплатників, дістане в нагороду гроші або книжки.

* * *

Річна передплата: для Англії й Австралії — 1 фунт, для Бельгії — 100 б. фр., для Франції — 1000 фр., для Німеччини — 10 ДМ., для Аргентини й Півд. Америки — 40 арг. пезів, для Півн. Америки, Канади і всіх інших держав — 3 ам. долари. **Ціна одного числа: 25 центів.**

Ціна 1 стор. оголошень: 60 дол., пів стор. — 30 дол., чверть стор. — 15 дол., найменше оголошення фірм — 5 дол.

Authorized as second class mail, Post Office Department, Ottawa

Л. Бачинський

ДИКА КІТКА З КРИМУ

У 1915 році я перебував в Гурзуфі, на нашому чарівному Кримі. Підчас війни було там дещо менше аристократії з Києва, Москви і Петрограду, але товариства не бракувало. Особливою прихильністю, зокрема в пань, втішались ми — старшини фронтовики. Кожний без труда міг знайти собі прегарну даму, яка допомагала лікувати рани, що їх привіз з фронту.

Легідне південне підсоння, могутнє й розкішне — раз грізне, то знову погідне як дитина, Чорне море, місячні ночі, кипарисові набережні, налиті запахами квітів, — все це не одному залишилось у пам'яті на ціле життя.

На Криму кожний мусить жити повним життям. Важко хворі й ті мріють про кохання і завзято борються за кожний день свого існування. Як не вірите, спитайте в тих, хто

побував в Ялті, Алупті, Алушті, Гурзуфі чи будь-якій іншій місцевості української прекрасної рів'єри. Я сам це пережив.

Перший місяць мого побуту я пролежав у ліжку. Спочатку в шпитальній кімнаті, а потім в лежку, на затіненій терасі. Звідтіль було видно безкрає море і високі скелисті береги. В одному місці берег вривався високо, стрімкою скелею, в якій прорубано для людей з сильними нервами тунель на зріст людини, що доходив до кінця скелі і там кінчався без будь-якої огорожі. Вдолині, над морем, була пляжа, поділена на дві частини. Передню — ближчу і кращу, коло великого круглого каменя при березі, завоювало жіноцтво. Дещо далі була пляжа для нашого брата. Мішаної пляжі не було й гостро заборонялося неписаними законами наближа-

тися чоловікам до жіночої перегороди й того дотримувалися всі. Зате трохи далі, з 200 кроків від берега, виступала з моря більша скеля. Коли море було спокійне, випливали туди пливачи з обидвох пляж і вже мирно собі гуляли.

Значно далше в море висувався великий скелистий острівця Айдаляри, де на горбі був ресторан, куди заїжджали охочі вітрильниками чи моторовими лодками на дансинґи чи просто, щоб посмакувати прерізних рибних страв.

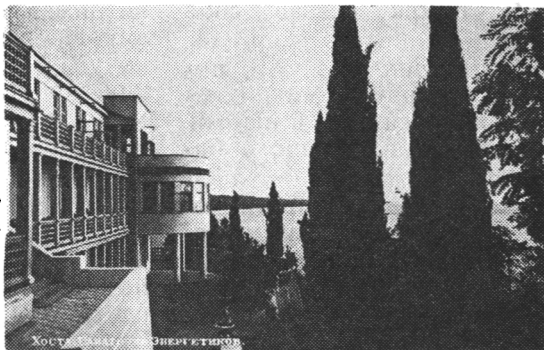
Все це я спостерігав з нашої шпитальної тераси і не міг діждатися хвилини, щоб скочити в ті чудові морські хвилі. Хто виріс коло моря чи Дніпра, той знає, яка це мука дивитися на воду і не могли скупатися.

Та найбільше цікавило мене те, що кожного пополудня з цієї високої скелі з тунелем виходила якась панночка й зиркнувши в глибокі хвилі моря, кидалася туди стрімголов. Що ж то був за гарний акробатичний скок. Я нахилився й дивився у воду, коли вирине голова відважної скакунки. Ті хви-

лини видавались мені дуже довгими. Кивнувши рукою присутнім на березі, які оплескували її відважний скок, вона плила до берега, знов дряпалася на гору, перебігала тунель, хвилину стояла випростувана, спершись на скелю й не дивлячись на нікого, і знову кидалася у прозорі хвилі. Так було щодня. Кожного разу я вимахував їй з лежача хустиною. Я не знав, хто вона, хоч, признаюсь, дуже хотів знати й заздирив їй. Сам я був не поганим пливачом, але на такий скок був би не відважився.

Коли вигоїлися мої ноги і дозволено мені ходити, я шукав нагоди, щоб познайомитися з відважною спортсменкою. Раз пополудни я навмисно пішов до тунелю, сів на лавку перед входом і читав газету. Зблизька я переконався, що ця дівчина була дуже вродливою, загорілою полудневим сонцем, стрункою, а з-під гумової шапочки виглядали залотисто-русяві кучері. Очі мала легко скісні, що давало їй питомого південного характеру. Коли проходила біля мене, я хотів їй погратувати за ско-

Одна із санаторій
на Криму

ки, але вона глянула на мене так непривітно, що я забув язика в роті. Пішла просто до тунелю і скочила. Я побіг за нею на край скелі і глянув униз. В прозорій, зеленій воді я побачив каміння, здавалося, ледь прикриті водою...

Вона приплила до берега і знову дряпалась на скелю. Що мені діяти, лишатися чи відійти? Лишусь, подумав я, хіба це її скеля?! Сів і дивився на хвилі, легко помережані білою піною. Вона з'явилась і її очі говорили: яким правом?, але уста мовчали. Я вдавав, що читаю. Знову скочила. Я бачив, як летіла в повітрі і впала в море, як постала колотнеча у воді, бризки і колеса на плесі. О, далеко їй ще до тих підвод-

них скель. Бачив, як обернулася у воді і виплила на поверхню струнка й гарна, наче русалка. Потім доплила до білого каменя і сіла, подумала, подумала і вирішила ще раз іти на скелю.

Цим разом я не витримав і висловив їй свій подив, жалувач, що не маю фотоапарату.

— А ви краще розбирайтеся і гайда у воду! — сказала. — З берега всі відважні! Та ви ще й старшина!

— На жаль, не можу, панночко, я ранений, ще не так давно покинув лежак, звідкіль подивляв вас.

— Ах, це ви вимахували хустинкою?

Я притакнув.

— Як так, то ми старі знайомі. Я називаюся Тамара.

Я також сказав своє ім'я.

Наступних днів мого побуту в Гурзуфі, ми щодня зустрічалися. Та й не міг я собі нічого кращого бажати.

Це була дуже інтелігентна дівчина, кримська українка з крові й кости. В Криму народилася, там закінчила гімназію і там жила. Мабуть була в ній домішка татарської крові. Палкої вдачі й відважна, вона була рівночасно дуже щирою і доброю дівчиною. Ми швидко заприятелювалися. Часто їздили вітрильником далеко в море, робили прогульки в гори. Інколи вона критикувала мою малу еластичність рухів і поставу, але ми були добрими друзями.

Аж раз трапився мені випадок. Ми вмовилися зустрітись. Я мав прийти точно о год. 7-ій. Подорожі мав нещастя зустріти полковника, від якого залежав мій побут на лікуванні. Полковникові не було спішно, він затримав мене і почав розпитувати про стан мого здоров'я. Я крутився як в окропі, бо знав, що Тамара з своєю вдачею не буде ждати та що вийде біда. Врешті не

витримав, сказав полковникові, що маю стрічу і хочу бути точний. Полковник усміхнувся і відпустив мене, але я знав, що він не був вдоволений моєю поведінкою.

Я спізнився на 15 хвилин. Тамара була така сердита, аж чорна. Ходила по стежці і вся дрижала, не могла вимовити слова. Поволі прийшла до себе, вислухала мене, а потім взяла за обидві руки і, дивлячись просто ввічі, сказала: "Добре, що прийшов, а то... — і з-під спортової спіднички виняла татарський ніж, що висів на тонкому шкіряному пояску. — У нас не можна сидіти на двох стільцях. Не жартуй з дівчиною і не обіймай. Краще скажи правду ввічі, як маєш її осмішити!..."

Я знав що вона говорила правду. І всім вам бажав би зазнати такого палкого кохання, яке було в нас.

Перша гроза минула, але прийшла друга — грізніша. Знов проти моєї волі. Я дістав наказ виїхати на фронт на десять днів раніше, як приписав був лікар. Винен був мій поспіх

Скільки грації в поставі, скільки виразу в обличчі цих маленьких балерин! (Із сценки "Сипле сніг", виведеної п. М. Стиранковою на popisі українського дит. садка при церкві св. Миколая в Торонті, підготованому Панями-виховницями).

при зустрічі з полковником.

З прикрим папірцем у руках я прийшов до Тамири. Для неї була це боляча несподіванка. Знала, що мушу їхати до своїх обов'язків і хотіла їхати разом як сестра жалібниці. Я всіма силами відмовляв її від цього, знаючи всі невідгоди фронту. Обіцяв негайно поробити старання про дозвіл повінчатись. Ми розстались з великим жалем, хоч я був певний, що швидко пола-

годжу формальності і знову побачу Тамару. На виїзду просив її відіслати мені листи, які ще надходитимуть з дому.

І ось тут сталася дрібничка, що перекреслила все.

Мав я замужню родичку, Катерину, яка була рідною дочкою сестри моєї матері. Вона написала мені до Гурзуфу карточку такого дослівно змісту: "Дорогий! Чому не прийхав, Ти ж обіцяв бути. Так очікувала. Чи всі чо-

ловіки такі словні? Певно хтось тебе хоче забрати. Я маю сина — має, як і ти, сині очі. Приїзди ко- нечно, чекаю і цілую — Катя”.

А тим часом в нас почався наступ генерала Брусілова. День і ніч греміли гармати, йшли атаки за атаками. Смерть клала людей покосами. Але я залишився між живими. За- тихоло на фронті, та листів до мене не було. Писав до Тамари сливе кожного дня, та відповіді не одержував. З великим трудом вистарав врешті відпустку на два дні, щоб поїхати до Житомира. Завчасу дав телеграму Тамарі, щоб приїхала на стрічу. Ждав два дні, виходив до кожного поїзду, все надармо. З поганими думками вернувся на фронт. Що сталося?

Врешті написав до одного знайомого в Гурзуфі і довідався про сумну новину: в місяць по моїм виїзді Тамара вийшла заміж за старого вдівця! Чи була щаслива? — Напевно ні, Тамара могла любити тільки раз...

В 1917 році, вже підчас революції, я заїхав до моєї старенької матері й вона передала мені невеличкий пакуночок. Кілька забутих в Гурзуфі речей, та злосна картка від родички і лист від Тамари: “Не хочу бути другою. Я вірила вам і ніколи не думала, що виявитесь таким підлим. Прощайте. Тамара.”

Чи моя це вина, далека й чарівна дівчино? Це твоя гаряча кримська кров зрабувала нам щастя!...

Л. Б.

ЩЕ КІЛЬКА ХВИЛИН І МУССОЛІНІ БУВ БИ ВРЯТОВАНИЙ

Італійський комуністичний посол Вальтер Авдізіо, який під псевдом “полковник Валеріо” командував одним із італійських повстанських відділів при кінці війни та розстріляв Муссоліні, розказує, що коли диктатор падав від його куль, вже чути було гуркіт американських моторів, що наближалися до місця езекуції.

Отже за кілька хвилин Муссоліні був би попав в американський полон і його життя було б врятоване.

ЛЮЛЬКИ ПІШЛИ З ДИМОМ

В Аяччіо (Італія) згоріла фабрика люльок, вартости сотень тисяч доларів. Носив вовк, понесли і вовка!

Д-р Семен Демидчук

ЯК ПОМЕР ЄП. СОТЕР ОРТИНСЬКИЙ

На кінець березня ц. р. припадає сорокріччя з дня смерти першого українського католицького єпископа в ЗДА, Сотера Степана Ортинського. Він помер у доволі молодому віці (50 років) і саме підчас спрямованої проти нього сильної пресової кампанії. Надобавок, смерть прийшла так несподівано, що полемічні статті проти Єпископа появилися навіть і по його переході у вічність.

Зокрема була ця смерть несподіванкою для Галичини. Зв'язок із Львовом, що був тоді окупований російськими військами, був перерваний. Пошта з Америки до Відня не доходила, бо Австрія була в стані війни із ЗДА. Отже український громадсько-політичний провід в Австрії не мав змоги довідатися про цю сумну подію.

Я зробив єдине можливе в даних обставинах: вислав телеграму до Кошелянича — Онішкевича, українця, який мав корабельне бюро в Роттердамі (Голляндія). Орест Жеребко, канадійський громадянин українського походження, що студіював у Львові і за старанням української парламентарної репрезентації у Відні виїхав вліті 1916 р. з Європи, розказав мені в Нью-Йорку, що вже тоді

**Єпископ Сотер Ортинський,
ЧСВВ.**

були поміж європейськими українцями сумніви, чи єп. Ортинський помер своєю смертю. Ці сумніви протривали аж до сьогодні.

Була ще одна подія, яка надала всій справі деякої таємничості: 7 жовтня 1923 р. застрілено підчас сповіді о. Василя Стецюка, тодішнього пароха церкви св. Миколая в Шікаго, а колишнього секретаря єп. Ортинського. Застрілила його божевільна жінка, яка згодом вкоротила собі віку в лікарні.

Отже був це звичайний безвідповідальний злочин, але люди могли шукати аналогій.

Як учасник тодішніх подій хочу відгребати правдиві і відомі мені факти з того часу, щоб усунути будь-яку тінь підозри за насильну смерть Владики.

Правдою було те, що написала про смерть еп. Сотера "Свобода" з 28 березня 1916 року. Ось як вона подала перебіг недуги: "У п'ятницю, 17 березня 1916 р., розійшлася у Філадельфії поголоска, що єпископ недомагає. Наступного дня, за порадою лікарів, єпископ поклався до ліжка і там уже зродилася інша недуга — запалення легенів. Це було вже четверте запалення в житті владики. Ніхто не вірив у небезпеку, хворий теж ні. Але у вівторок, 21 березня, прийшла криза. Лікарі зовсім утратили надію, але вирішили підтримувати життя пацієнта морфіною. Єпископ і оточення набрали навіть враження, що небезпека минула. Але це вже не було природне життя, а штучно підтримуване лікарським знанням. У п'ятницю, 24 березня, стан настільки погіршився, що лікарі рішилися на надзвичайну дозу лікарства. Але ослабленого організму вже не можна було повернути до життя. По 5-хвилинній агонії єпископ помер в год. 11.30 перед полуднем".

♦♦

Трагедія смерті Єпископа ще збільшилась трагічними обста-

винами, серед яких відбулася. На місяць перед цією подією створився поміж провідними українськими духовними особами комітет, який вирішив вести громадсько-політичне життя, унезалежнившись від еп. Сотера і заснованої ним "Американської Руської Ради". За порозумінням з ред. "Свободи" (тоді гол. ред. Осип Стеткевич) комітет підготував кілька полемічних статей, які мали висвітлити тодішні відносини і ставлення єпископа до поодиноких справ. Саме одна з таких статей була вже на друкарській машині у хвилині, коли прийшла вістка про смерть владики. Редакція засягнула ще поради в тодішнього нью-йоркського пароха, о. Миколи Підгорецького, але він уважав, що в статті нема нічого особливого і вона може друкуватись. Отже та полемічна стаття про відношення Єпископа до духовенства була видрукувана в "Свободі" за 25 березня, тобто в день його смерті. Це зродило в противників закид, що "Свобода" поборювала вже померлого Єпископа. Ця обставина була згодом великою перешкодою в повній консолідації українських сил.

Історія української еміграції в Америці, що її підготовляв УВАН, поміж іншими проблемами українського громадсько-політичного життя, висвітлить також події і конфлікти, які відбувались підчас дев'ятирічного урядування еп. Сотера Ортинського.

СКАНДИНАВСЬКІ НОТАТКИ

(З циклу: Європа очима українця)

Копенгаген має всі прикмети скандинавської столиці: багато дерев і каналів, бездоганно чистий вигляд, будинки розтягнуті не вгору, а вширши, гарний морський порт. Його вулиці непомітно переходять в алеї парків, між двома рядами будинків раптом виринає канал з високими щоглами прив'язаних човнів, а ще далі починається базар з столами, повними різної риби, овочів і дрібного краму.

Осередок міста — це великі універмаги, міжнародні банки, готелі з назвами головних країн Європи, кіна з міжнародними фільмами і численні автомати, що викидають цукорки, поштові марки, цигарки, зубну пасту і всяке інше добро. Багато телефонних кабін, бо данці найбільше з-поміж мешканців Європи користуються телефоном.

На гарних шляхах, як і в Голландії, є окремі стежки для наколесників, що їх курсує безліч. В дощ наколесники зручно маневрують, тримаючи в руках парасолі.

Про деякі народи Європи кажуть, що вони добре їдять і погано мешкають, про інших — що добре мешкають, але погано їдять. Данці належать до

тих, хто добре їсть, добре мешкає і добре одягається. За статистикою, яку залюбки роблять американці, пересічний американець мав перед війною 7 одягів: 3 для праці, бюро і виходу, 2 літніх, 1 спортовий і 1 смокінг. Мабуть, таку кількість має також пересічний скандинавець.

Якість їжі охороняється в Скандинавії законом. Там заборонено вживати шкідливих хімічних додатків до консервів, страв чи напитків. Все обгорнене в целофан чи грубий чистий папір.

Національним напоєм данців є молоко: через данські молочарські кооперативи переходить щорічно 3 мільйони тонн молока і 150.000 тонн масла. Данія має 4,2 мільйони населення і 19 мільйонів курей, качок та гусей, 3,500.000 свиней і понад 3 мільйони рогатої худоби.

“Обов'язково мусите побачити наше веселе Тіволі!” — казали мені знайомі данці. Я побачив і переконався, що воно нічим не відрізняється від віденського Пратеру або паризького Люна-парку. Каруселі з автоматичною музикою, дешеве печиво, лотерія, фото в 3 хви-

Копенгаген, столиця Данії

лини, худі дикі звірі і “російські гори”. (Так вони називаються в Європі в честь поганої слави російських шляхів, де залізничні вагони підіймаються на рейках і злітають вділ серед різних несподіванок).

Ввечері, від 22 години, в місцевих ресторанах подають і їдять лиш т. зв. “сморбреди” — невеликі сандвічі з м’ясом, рибкою, ковбасою, устрицями, кав’яром. Найвідоміші ресторани скандинавської столиці мали перед війною понад 100 родів таких “канапок”.

У день від’їзду заходжу до великої крамниці дитячих іграшок, щоб купити подарунки дітям моїх копенгазьких знайомих. В крамниці бачу біля десятиро дітей-дошкільнят, що весело забавляються. Власниця крамниці пояснює: “Я дозволяю дітям гратися тут новими

іграшками. Це робить їм велику приємність, а мені збільшує продажі!”

На стінці, між іграшками, висить великий дитячий календар з текстом. Ось переклад головніших його приписів:

“Дитина мусить чистити зуби двічі денно і принаймні раз на тиждень щіточкою з кількома краплинами соку цитрини. Давайте дітям по кожній їжі яблуко. Жування яблука десинфікує зуби!

Не мийте вух водою з милом, а витирайте алькоголем!

Привчайте дітей говорити й думати ясно, казати “так” або “ні”, уникати різних дитячих деформувань мови й дитячого жаргону.

Навчайте дітей бути відважними, не боятися енергійної гри, не боятися собак, не боятися незнайомих, не боятися вправ. Три боязні мають підставу: боязнь води — дитина мусить навчитися плавати, боязнь вогню — дитина мусить бути обережна, і боязнь перед автом — дитина не сміє переходити велику вулицю сама; кожний дорослий мусить їй допомогти!”

Важливою галуззю промисловости є рибальство: рибальських човнів є понад 15.000. Дбайливо зорганізоване використання риби: розшматована вона сохне на мотузці під промінням сонця так само, як білизна в Україні. Печінка риб’яча йде на виріб олії, голова й кістки та відпадки — на їжу для скоту, добриво для землі і ви-

ріб обсипу проти паразитів на деревах.

**

Сусідня Норвегія, країна гарних фйордів, має на своїй території тільки 4% придатної до обробки землі і 24% лісу. Тваринництво добре розвинуте: три і пів мільйонів голів рогатої тварини, в тому 35.000 оленів. Чверть мільйона людей займаються рибальством і річна продукція риби сягає 750.000 тонн. Завдяки швидким гірським річкам, країна є цілком електрифікована. Навіть пасовиська мають подекуди електрифіковані паркани, по дротах яких проходить струм малої напруги. Одна-дві зустрічі тварини з таким дротом привчають її не наближуватись до огорожі. Такий паркан коштує вчетверо дешевше, як огорожа з дерева. Тоннаж норвезької торговельної флотії мав в 1951 році 5,5 міл. тонн і стояв на четвертому місці в світі.

Норвезький гімн є щасливим винятком поміж іншими, подібними до себе і надмірно вродистими. Він починається і закінчується словами: "Так любимо цю країну, що обвіяна вітрами і царює над морем".

**

Другою сусідкою Данії є Швеція, — країна, де немає неграмотних і де не буває робітничих страйків. В Європі ніде робітництво не має вищої платні як у Швеції.

Шведи кажуть, що слово техніка вживане найбільше в їхній мові. Швеція — це перша

європейська країна, де заведено телефон, винахідник динаміту був шведом, найкращі протитанкові гармати є шведські. Тираж шведських часописів дуже великий, також багатий їхній зміст. Сильно розвинута промисловість.

Цікава дрібничка: шведські річки мають в багатьох місцях широкі загати, щоб стримувати зрубане в горах і пушене з водою дерево. Для пстругів, що не могли б проскакувати через греблі, пороблені шлюзи.

У всіх скандинавських країнах існує зразкова рівність чоловіків і жінок. Жебраків тут немає, проблема опіки над стар-

Сплав дерева в Швеції

цями тут давно розв'язана. Поміч старим так само добре zorganizована як праця для дорослих і освіта для молоді. Кожну людину старшого віку (чоловіків від 60 років і жінок від 55 років) приймається в державний будинок для старців, де кожний дістає кімнату, одяг і їжу до смерті.

Замовляти їжу жестами або малюнками, як робив це письменник Дюма, що йому в одній країні принесли замість страви розкритий парасоль, в Скандинавії не треба: обслуга готелів і ресторанів балакає всіми важливішими європейськими мовами.

У скандинавських музеях провідниками є не старі ветерани малих і великих війн, а молоді й вродливі студентки. Це значно збільшує відвідини.

В місцевих універмагах обслуговування клієнтів zorganizовано бездоганно. Кожна дівчина-продавчиця має на плечі свого вбрання вишите своє ім'я, щоб в разі потреби можна було зробити заяву до дирекції. Кажуть, що імена дають кращі наслідки, як числа, яких вживається по інших країнах.

**

Стокгольм є для українців не тільки столицею Швеції. Це для нас також місто Карла XII, шведа, що назавжди ввійшов в українську поезію нещастя.

На одному з малих майданів Стокгольму, за королівським палацом, є його невеличка статуя, з похиленою до землі шаб-

лею, що схожа радше на дрючок. Ліва рука мляво піднята в напрямі сусідських дерев. Королеві, що все своє життя провів на коні, поставили статую піхотинця, в позі кандидата в депутати на містечковому мітингу. Кажуть, що ліва рука вказує на вічного ворога Швеції — Москву. Напису ніякого нема.

Не зберігся ні один добрий портрет Карла XII. Портрет, що висить в Упсальському університеті, цьому шведському Оксфорді, дуже невиразний. Зате в королівському палаці в Стокгольмі висить великий портрет ворога Швеції й Карла XII — Петра I. Стародавня Україна репрезентована в Стокгольмі в Грінгольмській галерії портретом гетьмана Пилипа Орлика, здавна хибно записаним під ч. 197 в реєстрі цього музею, як портрет Івана Мазепи.

Шведи не зробили з постаті Карла шведського Наполеона і говорять про нього як про королівського Дон Кіхота, що ро-

ПОРТРЕТИ ВЕЛИКИХ ІСТОРИЧНИХ ПОСТАТЕЙ — ЦЕ НЕВМИРУЩА ТРАДИЦІЯ!

Серію таких портретів, першорядно по мистецьки виготовлених на доброму папері, двох величин (18 x 24 і 10½ x 13½) з двомовними підписами, видало Видавництво

META

**P. O. Box 371, Term. "A"
Toronto, Canada.**

мантично бився 18 років в Європі "проти всіх".

Українці також "романтично" билися і б'ються "проти всіх" за свою свободу і з гордістю можуть сказати, що в цій боротьбі Карло XII був їм спільником, союзником великого Мазепи. Не сила Петра була при-

чиною поразки, а брак зброї в козаків Мазепи і воїнів Карла.

Прийде час, коли Україна реабілітує Карла XII і збудує на місці Полтавського бою йому великий пам'ятник, а ім'ям Мазепи назве могутню фортифікаційну лінію на межі української і російської земель.

КРИЗА КЛАСИЧНИХ СТУДІЙ В СССР

Советський Союз дуже гордий на свою систему навчання. Одначе, досить кинути оком на шкільні програми десятирічок, щоб переконатися у великій їхній однобічності. Там не зустрінете ні навчання класичної літератури, ні класичних мов.

З університетів тільки Москва, Ленінград і Львів мають ще секції класичної філології. Але й там приймається тільки обмежене число студентів: 5-10 осіб. На інших університетах навчання латини зліквідовано.

У книгарнях Києва і Москви Іліада чи Одесея є дуже рідкісними книгами. В загальному існує тільки кілька видань класичних авторів: Демостена, Ксенофонта, Цезара і Цицерона. Але даремно будете шукати великих грецьких трагіків, діалогів Люція чи комедій П'явта.

Наскільки читач спрагнений в СССР класичної лектури, свідчить факт, що впродовж всього кількох тижнів розкуплено

25-тисячний наклад комедій Аристофана, що появилися в минулому році.

Класичні філологи, що мають готові видання, зустрічаються звичайно із заввагами: "Ваша книга не актуальна", або "Ваші досліді тепер не мають застосування, візьміться за щось корисніше і співмірніше комуністичній ідеології".

Доходить до того, що росіяни, не знаючи латинської мови, не розуміють своїх власних класиків і немилосердно перекручують чи фальшиво інтерпретують їхні латинські цитати. Не розуміють також класичного мистецтва, де темою є часто мітологія.

Логіка вимагала б, щоб ново впровадити навчання класики, але цього не зроблять, бо ідеї класичних авторів інколи дуже протилежні марксистській ідеології, а мітологія все таки могла б розбуджувати приховані релігійні почуття.

ЗАПАШНІ НОВИНИ

Одна з мюнхенських газет випустила карнавалове число з ніжним запахом парфуми, що її домішано до друкарської фарби.

ТРІУМФ ВІДВАЖНОГО НАРОДУ

(З нагоди передачі Фінляндії Порккала)

По довгих переговорах Со-
ветський Союз вирішив переда-
ти Фінляндії морську базу
Порккала, що її досі окупувала
советська армія. Хто знає не-
нависть фінляндців до Москви,
той зрозуміє, скільки радості
було у Фінляндії з нагоди цієї
події, що зродила надію відзис-
кати колись й інші загарбані
землі (Східню Карелію з Вібур-
гом) і визолитись з-під опіки
загарбного сусіда.

Велике князівство Фінляндія

Уже перед 12 чи 13 сотнями
років жили фінляндці у тепе-
рішній своїй батьківщині, що
під претекстом "навертання на
християнство" до XIV ст. була
тереном завзятих воєн поміж
Росією і Швецією. Вкінці, на
основі договору в Шлюссель-
бургу, Фінляндія ввійшла в
склад шведської держави. У
1809 році, в наслідок участі в
кампанії Наполеона, король
Густав IV втратив велике кня-
зівство Фінляндію в користь
російського царя Александра I.

Щойно в 1917 році, по вибу-
ху советської революції, Фін-
ляндія проголосила свою само-
стійність, окуплену геройською
боротьбою в місяцях січень-
травень 1918 року під команду-
ванням генерала Маннергайма.
Договір у Дорпаті з Росією по-

твердив суверенність Фінляндії,
що її ще в 1918 році визнали
Алянти. Новий спір з Росією
за Східню Карелію виник в 1923
році, але він закінчився без вій-
ни підписанням советсько-фін-
ляндського договору "приязні".

Нова криза в 1939 році

По вибусі другої світової
війни Советський Союз прилу-
чив західньо-українські землі і
окупував Литву, Латвію і Есто-
нію. Прийшла черга на Фінля-
ндію. Її урядові вручено ноту із
запрошенням "переговорити де-
які справи політичного поряд-
ку". Коли велися переговори,
26 листопада 1939 року, спро-
воковано інцидент на совет-
сько-фінляндському кордоні.
"Обиджений" СССР негайно зі-
рвав переговори і 30 листопада
советська армія почала военні
дії. Впродовж кількох місяців
фінляндська армія дала світові
приклад незрівняного героїзму,
завдаючи болючі втрати совет-
ським військам. Все таки сила
советської армії була така ве-
лика, що фінляндський уряд
вирішив почати мирові перего-
вори. Договір, підписаний в
Москві 12 березня 1940 р. при-
мусив Фінляндію віддати Мос-
кві весь Карельський півострів
і західні та полудневі побереж-
я озера Ладога.

Віддача Порккала

Фінляндці вважали Московський договір несприємливим диктатом ворога і коли Німеччина почала війну з СССР, Фінляндія використала цю нагоду, щоб домогтися звороту загарбаної власності. Однак політичний розум дозволив фінляндцям завчасу відв'язатись від Німеччини і тим самим врятувати свою самостійність. Уряд прем'єр-міністра Риті вчасно замінені урядом маршала Маннергейма, а той зірвав дипломатичні зв'язки з Німеччиною і фінляндські війська стали в одному фронті з Альянтами.

Та все таки, мимо прихильності Англії, Франції і ЗДА, підчас мирового договору в 1946 році, не вдалося вгамувати СССР і він забрав фінляндцям на протяз 50 років пристань Порккала, діставши згоду Фінляндії побудувати там свою морську базу.

Завдяки цьому "советському Гібральтарові" СССР знайшовся у віддалі всього 20 кілометрів від фінляндської столиці Гельсінкі. Поклавши там свої гармати і легкі морські одиниці, Сов. Союз замкнув фінляндську затоку. За цей "винайм" бази СССР платив формально Фінляндії 5 мільйонів рублів річного чиншу, але за переїзд поїзду Гельсінкі-Туркір приходилося фінляндцям платити своєму "льокаторові" по 25 мільйонів річно. При в'їзді на їхню базу поїзди пльомбовано, а на вікна натягано справжню залізну завісу.

Фінляндія все таки зберегла свободу

Та мимо всього Фінляндія залишилася незалежною державою. І, мабуть, ця свободолюбність і це завзяття перемогли. "Коли нарешті фінляндці почнуть нас любити?" — сказав раз Сталін. Сам він знав і відповів, що ніколи.

У советській політиці є багато загадочного і ніхто не знає справжньої причини, чому Совети рішилися повернути фінляндцям Порккалу. Мабуть не-маловажним аргументом було й те, що Фінляндія має терени, які прекрасно надаються на

партизанку та що фінляндці спеці в тій боротьбі.

По одинадцяти роках окупації Порккала вернулася знову до батьківщини — Фінляндії. Малий геройський народ дістав нагороду за свою жертвенність і любов свободи. Як дороговказ для майбутніх поколінь залишився напис, виритий на одному з острівців напроти Гельсі-

нок: “Майбутні покоління, залишіться панами на своїй землі і не рахуйте на чужу допомогу!”

Щиро радіємо успіхом героїчного фінляндського народу, для якого змагання маємо багато симпатії і який є природним союзником України в її відвічній боротьбі з Росією.

З українськими філателістами ділимося новиною, що з нагоди повороту Порккала Фінляндія випустила пропам'ятну поштову марку, що її в той радісний день переслав нам з спеціальною печаткою наш фінляндський кореспондент.

ЗЕЛЕНЕ ЗОЛОТО

Фінляндія є пропорційно найбагатшою в дерево країною Європи. Ліси покривають у ній 25 мільйонів гектарів, тобто 70% загальної площі. Отже її господарство зв'язане головно з експортом дерева чи його продуктів. У лісному промислі працює 120.000 фінляндців.

Фабрикування паперу почалося там ще в XVII сторіччі. Продукція целюлози виносить біля 120.000 тонн річно. Фінляндія є третім експортером паперу в світі й виробляє 10% світової целюлози.

НОВЕ В ТЕХНІЦІ

* На 10.000 метрів вглиб моря надіється зануритись американський інженер Е. Мартін на новому нурковому дзоні “Сетасе”, що важить 35 тонн, довгий на 13 метрів і високий на 5 метрів. Його порушуватимуть мотори Дізля. На дно моря спустяться троє осіб, що накрутять там також науковий фільм. — Досі рекорд глибини мав француз Гуо.

* В Америці винайдено новий фільтр для цигарок, що його творить тонюсенький листочок скла, грубости всього двох тисячних частин міліметра.

* Підчас зимових олімпійських ігрищ в Кортіні вживано електричних хронометрів, що занотували різницю однієї сотої частини секунди. Вони були сполучені або з лентою або з пістолем, що нею давано сигнал старту.

Іван Кейван

ЮРІЙ НАРБУТ

В історії мистецтва часто бувало, що геніальні мистці, створивши великі речі, вмирали в ранній молодості. Вони, наче прочували, що їх шлях не довгий і поспішали. До таких належав також наш Юрій Нарбут, найвидатніший український графік і творець модерного, національного і свого власного стилю. Коли б Нарбут не помер був тому 36 років, то йому тепер було б всього 70 років.

Мистець народився 25 лютого 1886 року на батьківському хуторі Нарбутівка біля Глухова на Чернігівщині, в родині, що виводилась з козацької старшини. В Глухівській гімназії був не надто добрим учнем і закінчив її шойно по десяти роках. Навіть учитель малювання Райлян не зумів відкрити в своєму учневі майбутнього мистця. Молодий Нарбут сам шукав своїх мистецьких шляхів. Його цікавили старовинні українські книги, шрифти, мініатюри й заставки "Остромирового Євангелія" і "Слова о полку Ігореві", з яких він пильно копіював, вивчаючи найменші деталі старого українського письма.

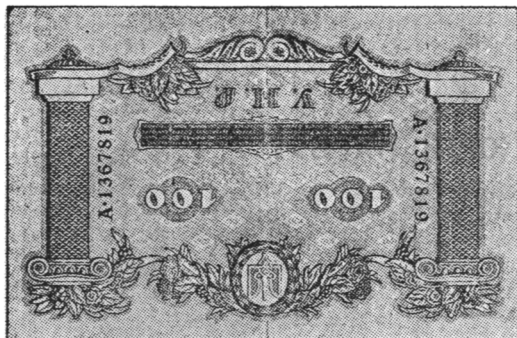
Уже маючи 18 років, Нарбут задебютував своїми творами (акварелі "Юрій Переможець", "Війна грибів" і спроби шриф-

Юрій Нарбут
(рисунок І. Кейвана, олівець)

тів) на сільсько-господарській виставі в Глухові, за що дістав похвального листа.

Будучи студентом орієнтальних мов на Петербурзькому університеті, він відвідував майстерні графіків: Є. Лянсере, К. Сомова, Званцової (Бакста і Добужинського), О. Бенуа, а вкінці перейшов до майстерень Реріха і Білібіна. Цей останній зацікавився його талантом і, маючи багато замовлень, давав йому дещо самостійно викону-

**Юрій Нарбут:
Проект українських
грошей**

вати. Нарбут закинув університетські студії і всеціло потонув у мистецькому світі. У 1909 р. виїхав до Мюнхену, де познайомився з творчістю Дюрера, Буша, Діца і коротко студював у школі Атбе.

Повернувшись до Петербурга, працює самостійно і продовжує студіювати українську мистецьку старовину, шукаючи свого власного стилю. Перебувши 11 років в Росії, він не тільки не підпав під вплив російського малярства, а, навпаки, виконуючи замовлення петербурзьких видавництв, він українізував російське мистецтво, просуваючи і свій стиль і українські мотиви.

Не дарма ж він підписував під своїм родовим гербом: “Мазепинець полка Чернигівського, Глухівської сотні, старшинський син і гербів й емблемів живописець”.

Він швидко став у Петербурзі найбільшим авторитетом у графіці і оформлював найповажніші видання (“Георгіївський Ста-

тут” військового міністерства). У 1914 році йому доручили оформити видання російського павільйону на міжнародній виставі друкарства у Ляйпцігу.

Коли Україна проголосила свою незалежність, Нарбут зараз повернувся в Україну, щоб віддати їй свої сили. У Києві кидається у вир життя і кожна річ, що вимагала мистецького оформлення знаходилась в його руках. Був при всіх організаційних мистецьких починах, брав участь у комісіях, де обговорювався державний герб України, де схвалювалися проекти грошей, пам'ятники тощо. Найбільше часу й ваги присвячував творенню Української Академії Мистецтва. Період 1917-1920 був найпродуктивнішим у творчості Нарбута і вершком його досягнень. Знаючи добре старовинну українську книгу, він створив нове оформлення нової української книги, надавши досконалу форму не лиш обкладинці, але також ілюстраціям у тексті, іні-

ціялам, кінцівкам, видавничим знакам та екслібрісам.

Найважливіше є те, що Нарбут став реформатором українського шрифту і в цьому його велитенська заслуга по всі часи. З-поміж його численних графічних творів найвидатнішим здобутком є “Українська Абетка”, вартісна не тільки мистецьким виконанням й оригінальністю, але й знаменитим підходом до дитячої психіки.

Високим досягненням графічного мистецтва є також його меморіальна графіка (грамоти, дипломи, свідоцтва і т. д.), чудово скомпонована і з своєрідним шрифтом. Незрівняними є його проекти українських грошей (50, 100 і 250 карбованців

Юрій Нарбут: Українська абетка

Юрій Нарбут: Обкладинка для журн. “Мистецтво”

і 200 й 1000 гривень), поштових марок, державних знаків і печаток, що є не тільки шедеврами світового значення, але для нас ще й дорогоцінними пам'ятками з часів державности.

Нарбут оформлював також фірмові знаки, плякати, карти до гри, проекти на текстильні матеріали, ювелірські праці і навіть проектував мундири для українського війська.

В останньому періоді його творчості (1919-20 рр.) вийшли з-під його руки “Еней”, “Акта Нарбуторум” та “Алилуя”, а лебединою піснею були прекрасні речі — обкладинки і заставки для журналу “Мистецтво” з глибокою символікою і композиційними досягненнями.

Нарбут помер 23 травня 1920

року на своїй мистецькій стійці, працюючи майже до останньої хвилини і маючи всього 34 роки. За своє коротке життя зумів виконати біля 500 високомистецьких творів.

Творчість Нарбута основана на староукраїнській образотворчості, козацькому барокко і на народньому мистецтві. Черпаючи з них основні прикмети, він

створив свій власний стиль, своєрідний і національний.

Склалося так, що його вершини творчості були органічно зв'язані з добою української державности, яку він зафіксував, рівночасно велично заманіфестувавши перед світом самостійність і досконалість українського мистецтва.

ЩО ВИ РОБИТЕ НА ДОЗВІЛІ?

Це питання поставив канадійцям Інститут досліду публічної opinii.

Виявилось, що 21% займаються читанням книжок і журналів (в тому 19% чоловіків і 24% жінок), 20% шиють і вишивають (самі жінки), 12% займаються спортом (17% чоловіків і 12% жінок), 11% сидять у кіні, при телевізії чи радіо (10% чоловіків і 13% жінок), 7% займаються музикою і театром (6% чоловіків і 8% жінок), 6% йдуть на полювання (майже виключно чоловіки), 5% знаходять приємність в праці на городі (в цьому однакова кількість чоловіків і жінок), 3% малюють, 2% грають у карти й шахи, 1% фотографує, 1% майструє; 15% не мають якогось зайняття на час дозвілля, а 19% подали найрізноманітніші зайняття: колекція пошт, марок, поезія, хрестівки, хемія, плекання собак тощо.

Один молодий чоловік подав як своє "гоббі" — дівчата!...

РЕФЛЕКС ЧОЛОВІКА ЗАЛЕЖИТЬ ВІД ДОСВІДУ НЕМОВЛЯТИ

Гігієна вважає, що людина, коли вже не любить, то бодай толерує воду. Тепер виникла дискусія психологів про те, чи ця толеранція є вроджена, чи набута.

Одна з спеціалісток педіатрії і управителька дитячого будинку, пані Шеврі, каже на цю тему: "Ніяка дитина не є вродженим ворогом води. Все залежить від її першого досвіду. Найгірше, як за тим першим разом вода є надто гаряча, або надто холодна. Кожний організм має свою улюблену температуру, що залежна рівночасно від його віку, від здоров'я і від нервового стану."

Це саме потверджує лікар, д-р Готіє: "Дуже важливим чинником є систематичність і регулярність купелі. Для нервових треба давати тепліші купелі, для спокійних вдач найкраще підходять холодні поливання (душі). Слід брати до уваги також стан здоров'я."

ПІВДЕННИЙ ПОЛЮС — КОМОРА СВІТУ?

У світовій пресі від деякого часу багато пишеться про експедиції різних держав в Антарктику. Вибралась туди також американська експедиція, вивінувана дуже добре й великими коштами. Пощо такі витрати? — питається один з читачів американського тижневика "Дзе Вік". Відповів йому на сторінках того ж журналу сам адмірал Бирд, який кермує цією — вже п'ятою в його житті — експедицією в Антарктику.

Звичайно, — пише адмірал, — що така експедиція ставить собі дуже поважні завдання. Вже тепер помічається приязну ривалізацію держав в опануванні антарктичних баз. Бо ж не важко уявити собі, яку поважну роль відігравали б ці висунуті пости на випадок світової завірюхи.

Цього аргументу, очевидно, адмірал не висуває на перший плян, а говорить тільки про научні цілі. Він надіється, що геофізичний рік 1957-58, в рямцях якого організуються ці експедиції, принесе світові безцінні новини.

Південний полюс може внести багато нового в наші метеорологічні передбачування. Якщо б вони поліпшилися в наслідок набутих нових відомостей тіль-

ки на 20%, порівнюючи з теперішнім станом, то це вже мало б велике значення для повітреплавства, радіофонічних передач і рільництва.

Багато можна надіятися також від прослідження підземних скарбів Антарктики. Вже відкрито там нафтові джерела, отже, можливо, що знайдуться також інші мінерали.

Ідеальна спіжарня

Та все це — скаже хтось — сподівання на далеку мету. Чи оплатиться витратити стільки грошей й енергії, не будучи певним успіху? На це адмірал Бирд подає конкретну можливість використання Антарктики.

Підчас другої експедиції в Антарктику дослідники потрапили на сліди першої експедиції і зайшли в печеру, де їхні попередники перед п'яти роками залишили останки їжі: кілька куснів м'яса, картоплю, хліб, масло тощо. Все це переховалось непошкоджене і зовсім свіже. Смакувало знаменито.

Тепер вже зроблено свідомо експеримент. Четверта експедиція з 1947 року з'їла харчі, залишені в 1928 році.

Що більше, знайдено також продукти, що їх залишив в 1914 році англієць Шеклтон. Вудже-

УКРАЇНЬСЬКА МОЛОЧАРНЯ**GREEN VALE
DAIRIES LTD.****3156 Dundas St., W.
Toronto, Ont.**

поручає знамените молоко і молочні продукти, а також першоякісне морожене. Просимо замовляти телефоном ч. **RO 7-1728**, або домагатися в усіх крамницях! **Доставляємо до домів!**

ні оселедці і старі бісквіти зберегли знаменитий смак.

Як це пояснити, що харчі в Антарктиці не підлягають ніяким помітним змінам? Американський вчений Пол Сайпл прослідив що на літрі снігу в Антарктиці знаходяться всього пересічно тільки одна бактерія, тоді коли мільйони і мільярди мікробів є в літрі води, захованій в нас у звичайному холодиннику (рефріджерейторів).

Діється це в наслідок того, що антарктичні землі весь час перебувають у температурі нижче нуля, на багато холодніший як арктичний континент. Адмірал Бирд пригадує собі, що раз в 1934 році записав собі температуру 64 ст. Цельсія нижче зера.

Поза лінією вічних снігів усе покрите поволокою із суміші снігу і льоду, що не має одноцілої поверхні, тільки творить сипку масу, з якої не можна склеїти, наприклад, грудки сні-

гу. Вона є прекрасним накривалом для харчових консерв, бо прикриває їх, не розторощуючи.

Де подіти надвишки харчів?

Чому ж тоді — питається адмірал Бирд — не використати Антарктику як холодну комору для переховування надвишки американських рільних продуктів? Бирд свідомий всіх практичних і може також юридичних перешкод, які треба було б усунути, але його це не цікавить. Він тільки піддає сугестію.

Дотеперішні холодильні вистачають тільки з бідою на переховання лишніх і резервових харчів. Можливо, що незабаром уряд зможе запастися тільки в резерву харчів на один рік. А на Південному полюсі масло могло б переховуватися в безконечність.

Адмірал Бирд вже зацікавив своїм проектом американських парламентаристів і попросив членів Державної Ради Безпеки розважити наукові й економічні аспекти справи та випрацювати програму.

А тим часом адмірал веде досліді на власну руку. Він задумує заховати в антарктичному сховку 100 міхів хліба. Кожного року вийматимуть по одному мішкові і піддавати докладному дослідів, щоб установити кількість вітамінів, поживність тощо.

За сто років наші пра-правнуки може таки переконаються про корисність Південного полюса.

Р. Д.

З МОГО МИНУЛОГО

Більшість українців знають про існування на Волині міста Крем'янця, але вже мало кому відомо, що є там старий будинок, який із зміною обставин міняв також своє "духове" обличчя. За панування поляків перебував там польський католицький лицей, а за москалів (ще до революції) православна жіноча бурса (епархіальна школа).

В отім то будинку мені пощастило закінчити в 1912 році середню школу. Кажу "пощастило", бо коли б дирекція була знала про всі випадки, що їх учасницею, а то й провідницею я була, то давно попросила б була батьків забрати мене додому.

По вдачі я була весела, пухляка й збиточниця. Віддали мене батьки до школи дуже малою. До книжки я нерado заглядала, а викручувалася переважно тим, що зачула на лекції.

У той час в школах були прикінці кожного року іспити (переводні), що після них переводилося ученицю у вищу класу. Хто не склав такого іспиту тільки з одного-двох предметів, тому давали ще змогу доповнити їх при додатковому іспиті восени.

Все йшло мені ще сяк-так аж до того часу, коли раз прийшов іспит з історії Росії. Тут слід пригадати, що іспити завжди відбувалися в дуже торжественній обстановці. Комісія складалася із 5-10 осіб і засідала за великим столом, покритим зеленим сукном. Майже завжди головував місцевий архієрей, який не раз заставляв червоніти учениць старших клас, які найчастіше й не закінчували вже школи і підчас шкільного року виходили заміж. Бо в той час панна, не одружившись до 20 років, втрачала вже 75% своїх можливостей і вважалася старою "девой".

Коли надійшла моя черга відповідати (я була одна з останніх), я, підійшовши до стола, вклонилася чемно і чекала запиту.

— Скажіть, хто такий Іван Сусанін і чим він відомий? (Іван Сусанін, як розказує російська історія, завів поляків у ліс, замість вказати дорогу до царя, і за те його вбили; на цьому сюжеті побудована опера "Жизнь за царя").

Почувши таке питання, я тільки згорда подивилася на комісію, мовляв, таку дурницю питаєте, і відповіла одним духом:

J. BOYKO

**Real Estate & Business
Broker**

**383 Roncesvalles Ave.
Toronto, Ontario
OL 8B21**

**Великий вибір хат, бізнесів
і фармів.**

— Іван Сусанін, це вчитель церковно-приютської школи села Липи.

Комісія аж зжахнулася. А вже сам предсідник питає:

— Бездоганно, чудово, то ви, мабуть, його й знаєте?

А ми ж з учителем Іваном Сусаніним були приятелі і мені й у голову не прийшло, щоб був ще хтось з таким самим прізвиськом.

— Знаю, — кажу — ще й як, він часто заходить до батька, бо батько є ревізором церковних шкіл.

— Добре, досить, сідайте!

А я така рада, Господи, мов пташка вилетіла на коридор до матері, що приїхала забрати мене додому на вакації. І щойно згодом, коли мати почала мені дорікати, я догадалася, що стрілила якусь дурницю і розплакалася. Плач нічого не вдіяв і я мусіла ціле літо підготовлятися з історії до осіннього іспиту.

Згодом я вчилася вже краще, але пустункою і далі залишилася.

Як про це я вже згадувала, наша школа була дуже стара, стіни були з на метр завгрубшки, безліч колон, ніш та всяких закутків. Про цей будинок наші служниці, які прибирали спальні, та безрукий сторож розказували чимало різних легенд. Ми багато наслухалися про таємну царівну, яка ходила ночами вся в білому по коридорах і хоч її ніколи не бачили, то все ж були насторожені. А найцікавіша й найбільш інтригуюча була легенда про духів, які, мовляв, виходили із стін за нашими умивальнями, в мундирах, вишитих щирим золотом, в шапках з доби Наполеона. Чуючи про те, нам забаглося таки побачити тих лицарів. Ми вирішили стукати в стіну і їх викликати. Зібралися ми шість товаришок, а щоб не боятись, покликали ще й дівчат-служниць. Стукаючи по всіх стінах, ми помітили, що в одному місці стіна дає зовсім інший відзвук, наче б була там порожня. Ото ж ми й вирішили, що це там сидять духи. Постукали ще, а коли дух не виходив, ми почали колупати стіну, добуватися до нього. Стіна, як виявилось, була з дошок, та ще й перегнилих, які трималась тільки так довго, поки їх ніхто не торкався. Від нашого колупання дошки ворухнулись і з грюкотом впали на коридор, а за ними почали вилітати справжні золочені мундири і наполеонівські шапки. Найбільше нас налякали миші, які також гурмою вилетіли на ко-

КРЕДИТОВА СПІЛКА

ПРИ УКР. КАТОЛ. ЦЕРКВІ, 278 Бетирст, ЕМ. 8-4227, приймає вклади на 4½%, — уділяє позики на купно дому чи підприємства на 6½%.

Урядування щодня від год. 9 рано — 3 попол. Крім того в понеділок, середу й п'ятницю від 7—9 год. веч. В суботу від 10—12. Кредитовий Комітет приймає в понеділок і п'ятницю ввечері.

ДИРЕКЦІЯ

ридор. З криком “рятуйте”, ми побігли до сторожа Якова, а з ним разом і до начальниці. Начальниця покликала пан-отця Никанора та попросила відслухати молебні. Ми ж, дусячись від сміху, мусіли співати.

З того часу нашої спальні наказано завжди тримати засвічену лампадку і повідомляти начальницю про всякі стукоти. Речі, що повилітали із стіни, передано до музею.

Не знаю, як зараз, але тоді, як я жила на Волині, був звичай ворожити під св. Андрія. Увечері 29 листопада (за старим стилем) дівчата, вийшовши на вулицю, запитували першого стрічного чоловіка, яке його ім'я. Вірили, що так само буде називатися хлопець, що за нього дівчина вийде заміж.

Мені та ще двом подружкам захотілося також поворожити. Тому, що з подвір'я школи нам не дозволялося виходити на ву-

лицю, то ми підмовили наших дівчат-прибиральниць, щоб позичили нам своїх великих хусток і одягів. Перебравшись та насунувши хустки на самі носи, ми кинулись до першого з краю чоловіка, з переляку й не розглянувши хто він такий:

— Яке ваше ім'я?

Оторопілі почули ми ім'я і прізвище нашого професора від російської літератури, що, пізнавши нас, докинув: — Завтра поговоримо в начальниці!

Коли б не те, що моя старша сестра була виховницею у тій школі і не заступництво того самого професора, то була б наша пригода трагічніше закінчилася.

Не жаль було б мені тієї зустрічі з професором російської мови, коли б бодай ворожба була справдилася. А то звали його Андрієм, а життя приходитьсь мені доживати з моїм судженням Іваном...

ТАЄМНИЧА З'ЯВА НАД ПАРИЖЕМ

Вночі з 17 на 18 лютого радарна станція на аеродромі Орлі впродовж кількох годин обсервувала на своєму екрані якусь таємничу з'яву, що кружляла над Парижем і околицею та яка своєю величиною двічі перевищала розміри тепер вживаних комерсійних літаків. Цей пункт на екрані, що в одному менті просувався просто на літака французької повітряної лінії, що їхав у напрямі Лондону, не відповідав на ніякі сигнали, вислані йому з летища.

Радієві сигнали давано на всіх мовах, але ніяка відповідь не надходила до контрольної вежі. Це не значить, — кажуть фахівці — що непрошений гість зумисне відповідав мовчанкою. Можливо, його інструменти не були наставлені на частоту хвиль, стосованих на аеродромі Орлі і він справді був глухим на заклики.

Пункт на екрані часто змінював напрям, а інколи затримувався непорушно на одному місці. Отже було це щось, що могло стояти непорушно в повітрі. При швидких поворотах, — як ствердили техніки — з'ява просувалася з швидкістю 2.400 кілометрів, а деколи й більшою. Раз впродовж 30 секунд ця з'ява перенеслася з-над Рамбуе

(літня резиденція франц. президента) над Буасі — Ст. Леже, що віддалені від себе на 30 кілометрів. Отже була це швидкість 3.600 кілометрів на годину.

Червоне світло

Спостереження радарної станції потвердив літун, що вів вже згадуваний вище літак в напрямі Лондону, який бачив біля себе червоне світло, вислане з'явою.

Він летів апаратом ДС на висоті 1300 метрів і нараз, у хвилині коли находився над місцевістю Міро, спостеріг червоне світло, яке запалювалося і погасало що-кілька хвилин. Виминаючи зудару, він скрутив вбік і втратив з'яву з очей. Але опісля те "щось" ще раз появилось над його машиною і потім зникло в хмарах.

Можна було ствердити, що з'ява цікавилася особливо причалуванням і відчалуванням літаків і кілька разів кружляла над машинами, що приземлювались чи стартували з летищ Орлі і Бурже.

Аеродром Орлі покликав реакційні літаки з Тур, що пустилися в погоню за з'явою, але вернулися з нічим.

Тримають у таємниці

Преса не мала змоги довідатися про більше подробиць, бо

обслузі летовища наказано за-
тримати в таємниці свої спосте-
реження.

Паризька обсерваторія заяви-
ла, що тієї ночі не заобсерво-
вано нічого незвичайного на
паризькому небі.

Астрономи вважають, що міг
це бути може один з експери-
ментальних американських ба-
льонів, що їх заніс вітер з Ні-
меччини. Але, чи можлива
швидкість вітру 3,600 км. на
годину? І чому для тих бездуш-
них баллонів були б цікаві
аеродроми?

Кажуть, що такі таємничі
пункти вже декілька разів по-
являлися на радарних екранах
станції в Орлі.

Отже це все таки ті "літаючі
тарілки", що їх походження ні-
кому не вдалося ще збагнути.
Хто вони? Машини мешканців
зоряних просторів чи тільки
пильно бережена таємниця од-
нієї з держав?

Кому з кореспондентів чи ча-
сописів пощастить першому да-
ти читачам вияснення цієї таєм-
ниці? Це буде, мабуть, найсен-
саційніша вістка нашого сто-
ліття.

ЦЕ БУЛА НЕ ПЕРША ГОСТРА ЗИМА В ЄВРОПІ

Ця зима була дуже гостра в Європі, але історія знає ще й
лютіші.

Підчас столітньої війни, 12 січня 1423 року, ріка Сена була
зовсім замерзла в Парижі і вся праця у Франції припинилася.
У 1432 р. не тільки замерзли всі ріки, але й появились вовки на
вулицях Парижу. У кілька років пізніше, в 1439 р., вовки роз-
дерли в центрі Парижу, поміж Монмартром і Порт Сен Антуан,
14 людей. На пам'ятку цього одна з паризьких вулиць і досі
зветься "Провалля вовків".

Незвичайно гострою була зима в році Полтавського бою
(1709). У Парижі було тоді понад 21^о Цельсія морозу і газети
тільки й писали, що про замерзлих людей і звірят. Деревя і збіж-
жя повимерзали. Закостенілих зайців можна було ловити руками.
Підчас богослужень замерзало вино на престолах. Багато людей
не підносились тижнями із своїх ліжок.

У новіших часах дуже холодним був рік 1879. Тоді впали
такі сніги, що припинили рух у Парижі на кілька днів. Важким
був також 1939 рік.

З України добре тямимо морозну зиму 1928 року, коли в по-
вітрі замерзали птиці підчас льоту.

ГОЛЛЯНДЦІ ГРАЮТЬСЯ З МОРЕМ

Сміливий плян Дельта

Вночі на 1 лютого 1953 року хвилі Північного моря, розгойдані вітрами, залили південно-східню частину Голляндії: острови Зеландії і південної Голляндії. Впродовж кількох годин втопилося 1.835 осіб, 72.500 прийшлося евакуювати, згинули тисячі домашніх звірят, лягло в руїни 4.300 домів, церков й інших будівель, 43.000 будинків потерпіли поважні пошкодження, 150.000 гектарів урожайної землі на довгі місяці покрились соленою і стерильною морською водою.

Ця катастрофа не залякала голляндців, а, навпаки сповнила їх завзяттям і бажанням виповісти останню нищівну війну мор'ю, щоб вже ніколи не повторилося таке нещастя.

Половина загальної поверхні Голляндії, що її замешкує 6 мільйонів людей, знаходиться нижче позему звичайного піднесеного моря. Щоб забезпечити населення, міністер мостів і доріг зараз таки 2 лютого 1953 р. покликав комісію, яка мала прослідити технічні можливості замкнення морських відног. Комісія опрацювала п'ять детальних звітів і в листопаді 1955 р. вже був опрацьований проект т. зв. закону Дельта. "Праці при замкненні морських відног

будуть важчі і довші, як все те, що в тій ділянці збудовано досі в Голляндії" — пишеться у звідомленні. Цей гігантний проєкт, що коштуватиме біля 2.400 мільйонів фльоренів (750 міл. доларів), може бути зреалізований не швидше, як за чверть століття.

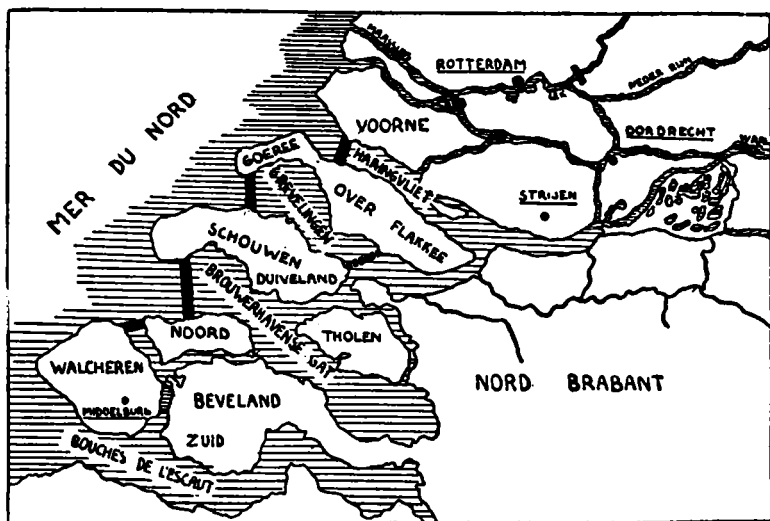
Ледь уникнули страшної катастрофи

Заки ще обидві парламентарні палати познайомилися з проєктом Дельта, вже почалася його реалізація. Роботу почато в пункті, що був найбільш загрожений в ту трагічну ніч, — в Голляндзе Йссель, при гирлі ріки, що її має замкнути гребля з шлюзами для плавби.

У 1953 році півтора мільйона голляндців, сконцентрованих у цьому індустріальному районі ледь уникнули смерті. Коли б греблі, вже поважно пошкоджені, не встоялися перед напором води, то море було б затопило найбільші міста Голляндії. Важко навіть подумати про наслідки такої катастрофи.

У минулому

Побудова греблі в гирлі річки Йссель є тільки частиною великого пляну, що його задумали голляндські інженери. А вони

не є початківцями в такій роботі.

Згадати б тут про осушування Зюйдерзе, що його почато в 1920 році і продовжується незвичайно консеквентно. Йдеться тут ні більше ні менше, тільки про вирвання моря чотирьох розлогих заливів. Сьогодні реалізація цього проекту добігає кінця. Осушеному Вірінгермер тепер минуло 25 років, Північно-східний район був висушений в 1935 році, Флеволяндт щойно осушується. Його гігантна гребля поміж Півд. Голляндією і Фрізією довга на 30 кілометрів. Реалізація цього одного пляну дасть Голляндії 225.000 гектарів нової землі. Існують у пляні ще проекти осушення "Ваддензе", "Доллярд" і "Лявверзе".

Земля постійно опадає, а море підноситься

Плян Дельта зовсім відмінний від пляну Зюйдерзе. Він не дасть нової землі, це не його мета. Його завдання загарантувати безпеку населенню і запобігти катастрофам таким, як перед трьома роками, коли буря піднесла морське плесо всього на 6 сантиметрів вище рівня 3,28 метра, сягнутого в 1894 році, що досі був уважаний базою в калькуляції для гідравлічних робіт.

Катастрофа 1953 року заставила не тільки зміцнити дотеперішні тами і побудувати нові, але й піднести протиморські запори бодай на один метр.

Але виринає нова проблема: Устійнено, що поверхня голляндської землі постійно запа-

дається з швидкістю 1 метр на 400 років, а море щораз підноситься через те, що топляться полярні льоди.

Отже комісія Дельта постановила постройти три греблі: через Гарінгфліт, Бруверсгафензе-Гат і східній Ескавт. Там вони створять зовнішнє забороло, а існуючі тепер внутрішні тами становитимуть наче резервову охорону. Загальна довжина всіх трьох там матиме 28 кілометрів. Ці нові будівлі не коштуватимуть дорожче, як підвищення на один метр усіх існуючих досі гребель, що разом довгі на 700 кілометрів. Але плян Дельта на багато успішніший.

Дороги по морю

Ці гігантні греблі матимуть ще одне застосування. На них побудують дороги, які визволять Зеландські острови з їхньої дотеперішньої ізоляції, яка виявилася для них фатальною тієї трагічної ночі 1953 року.

Завдяки тій дорозі столиця Зеландії Меддельбург зблизиться на 60 кілометрів до порту Роттердам. Можна уявити собі, яку це викличе революцію в економічному і соціальному житті. Постануть нові індустрії, піднесеться добробут.

Солодкі озера, що постануть поза греблями ще піднесуть і так уже легендарну врожайність сусідніх районів. Вони становитимуть також резервуари води для наводнювань підчас посухи.

Крім цього ті солодкі озера будуть справжнім раєм для ях-

тів і над ними постануть численні доми відпочинку і курорти. Вони тим більше потрібні, бо це все райони найбільш залюднені в світі.

Етапи

Переводитимуть цей проєкт у життя етапами. Наперед замкнуть Гарінгфліт, бо думають, що побудовані цієї греблі матиме найбільший вплив на спадення висоти вод у випадку буревіїв. Опісля побудують кілька другорядних гребель і щойно тоді візьмуться за будову двох інших великих там.

Тут насувається ще багато проблем, які ждуть розв'язки. Між іншим і те, як врятувати культуру устриць і равликів (мулів), а також як рекомпенсувати рибалок.

Бельгія не вдоволена

Єдиним відкритим портом Голландії, по зреалізуванню проєкту залишиться Роттердам, що вже й так у 1955 році прийняв понад 20 тисяч кораблів і по Нью-Йорку є другим найбільшим портом світу.

Бельгія, головню Анверс, бороняється проти пляну Дельта, бо побоюються, що він піднесе в них рівень моря, хоч голландські техніки твердять навпаки, що обнизить.

“Дейлі Телеграф”, пишучи про цей плян, називає його жонглерством з морем. І справді це буде найбільша гра з водою в історії людства.

БЕНЯМІН ФРАНКЛІН

(В 250-річчя з дня народження)

17 січня 1706 року народився в Бостоні американський державний муж, борець за свободу, винахідник і письменник Бенямін Франклін.

Бенямін був п'ятнадцятою дитиною в убогій родині шотського калвініста Йосії, що біля 1680 року виїмгрувала до Америки. У новій батьківщині Йосія кинувся на різні ділянки торгівлі, але великого майна не доробився. Отже Бенямін, навчившись сам читати й писати, походив тільки два роки до народної школи, а тоді вступив на науку в друкарні, що нею кермував його старший брат Джемс. Працюючи, безупину читав класичних авторів. У 1723 році поїхав до Нью-Йорку, а опісля до Філядельфії, де знайшов працю в одній друкарні, що вислала його до Англії на спеціалізацію в друкарському ремеслі.

Вернувшись з Лондону (жовтень 1726) він завів уліпшення в друкарні і заінстальював нові машини. У розбудованому підприємстві він публікував численні газети і видавав альманихи. Тоді теж оженився з панною Ред та опублікував свій перший твір під заголовком "Річар Сандерс" (1732). Це була збірка моральних порад і

практичних вказівок, переткана філософічними думками і гумором. А вміжчасі Бенямін далі вчився, вивчаючи мови: латинську, французьку, еспанську й італійську.

Найбільше цікавили його фізика й математика. Ставши членом провінційного союму провінції Пенсилвенія (1736), а також директором поштових урядів, Франклін використав свої фінансові засоби на експерименти з електрикою, якою цікавився впродовж 20 років, не перестаючи рівночасно бути визначним державним мужем.

Виїхавши до Англії він веде там завзяту боротьбу за визволення свого краю. При повороті до Філядельфії йому влаштовують тріумфальну зустріч і вибирають депутатом до першого американського Конгресу, де він разом з Джеферсоном і Джон Адамсом випрацьовує проклямацію незалежності (1776). Зчерги дістає він завдання підготувати союз з Францією, що увінчується підписанням миру поміж Англією і ЗДА в 1783 році. В роках 1777 до 1784 він жив у Парижі як офіційний амбасадор ЗДА.

Найбільше слави принесло йому ствердження ідентичности поміж громом і електрикою.

Ось як його син Вілліам описує той пропам'ятний експеримент, що його перевів Франклін тільки з допомогою шнурка, розтягнутого на двох патиках. Вищий з патиків закінчувався кусником гострого заліза, а конопляний шнурок мав на кінці причеплений кусок шовкової тканини, що сполучував його із залізним ключем, який тримав у руці обсерватор.

Франклін виждав, щоб в повітрі зібралися хмари, віщуючи грозу. Тоді вийшов на прерію в околиці Філадельфії. Там став собі під дахом, щоб скритися перед дощем, розклавши патики з шнуром під голим небом. Хмари проходили без блискавок і Франклін почав уже сумніватися в успішність експерименту. Нараз помітив, що стряпці шовкової тканини починають відділюватись один від одного і напружуватись. Він стиснув рукою ключ і зазнав сильного електричного поразення. Цей експеримент став підставою його теорії.

Можна уявити собі захоплення сучасників цим відкриттям. Поет Турго склав йому похвального вірша, пишучи: "Він видер вогонь з неба і скиптр з рук тиранів".

Відкриття електричності в повітрі привело Франкліна до винаходу громозводу. Громозвід з практичного життя перекинувся також на моду і на старовинних грав'юрах можна бачити елегантних парижан з парасолями, забезпеченими з громозводи, а парижанок з громо-

Парижанин з парасолем і громозводом (грав'юра з XVIII ст.)

зводиками на капелюшках чи просто на волоссі, що від них спадав аж до п'ять срібний ланцюжок.

Франклін перший поробив спроби публичного освітлення електрикою. Винайшов також багато практичних речей, напр. поліпшення домашніх печей.

При кінці три роки був президентом Пенсильвенії. Помер 17 квітня 1790 р. Америка два місяці була в жалобі по його смерті, і навіть Франція проголосила три жалобні дні.

П. Б.

ОЛІМПІЙСЬКІ МАРКИ

З нагоди зимових олімпійських ігор, що відбулися в Кортіні д'Ампеццо в лютому ц. р., Італія випустила серію марок з чотирьох вартостей; також Монако заповіло пам'яткову марку.

Від 1894 року, коли П'єрові Кубертеніві прийшла думка відновити олімпійські ігрища, появилось вже чимало пропам'ятних олімпійських марок. Початок дала Греція, випуском 12 вартостей в 1896 році і 5 вартостей в 1900 році. Наступні марки випустила аж Бельгія (3 вартості) в 1920 р. Далі йшли: Франція (4 вартості) в 1924, Голляндія (8 варт.) в 1928, ЗДА (3 варт.) в 1932, Німеччина (11 вартостей) в 1936, Англія (4 варт.) в 1948, Фінляндія (2 варт.) в 1952.

Зимові ігрища є новішими, бо перші відбулися щойно в 1924 році в Шамоні, другі — в Сен-Моріц (1928), треті — в Лейк-Плесід (1932), четверті — в Гарміш-Партенкірхен (1936), п'яті — в Сен-Моріц (1948), шості — в Осльо (1952) і сьомі тепер в Кортіні.

СТАРОВИННИЙ КИЇВ НА МАРКАХ

Неабиякий вклад в українську недержавну філателію зробив проф. Олекса Повстенко, автор цінних праць з ділянки архітектури й мистецтва старого Києва, випустивши в користь В-ва Книги "Золотоверхий Київ" чудові марки з фотосвітлинами старих Київських церков. Для

серії, що складається з 12-ти марок, вибрано зразки найцікавіших церковних об'єктів Києва, з яких більшість сьогодні вже не існують, зруйновані рукою сучасного вандала. Зруйновані архитвори старовинного українського будівництва показані на марках це — Михайлів-

ський і Китаївський монастирі, Катедри св. Миколи, Успенська Києво-Печ. Лаври й Богоявленська Братського монастиря та врешті дзвіниці Кирилівського монастиря. З існуючих ще сьогодні святинь показані: Собор св. Софії, Церкви св. Андрія, Різдва на Дальних Печерах, Всіх Святих К-П Лаври та Кирилівська. На останній куп'юрі зображено пам'ятник Володими-

рові Великому. Серія цих справді репрезентативних марок мала два різні випуски, з них перший вже вичерпаний, його розхопили головню американські колекціонери м. Вашингтону, а з другого не багато вже осталося запасу й була б шкода, якщо б ці марки із скарбами української культури не стали прикрасою збірок наших філателістів.

Ю. Максимчук

ВЖЕ СТО РОКІВ БОРЮТЬСЯ ІРЛЯНДЦІ

Традиція підпільної боротьби й героїзму сягає в Ірландії вже майже сто років назад. Вона зродилася 1858 року поміж емігрантами в ЗДА, що їх голод і переслідування прогнали з батьківщини. Там вони заснували організацію "Fenians".

Від 1865 р. ця організація діє вже в Англії. У 1867 році в тюрмі Клекренвіл у Лондоні вибухає бочка пороху: 12 вбитих, 120 поранених.

Роки 1883, 1884 і 1885 це одна оргія бомбових вибухів, "фестиваль бомби". "Перша ірландська республіканська армія" спричинює експлозії в метро, на дворці Вікторія, в Скотленд Ярді, в парламенті, у Вестмінстер Гол, на лондонській Геджі. Банк пре'єр-міністра Гледстона замінюється в руїну.

Зчерги боротьба перекидається на політичний сектор.

Перша світова війна послаблює сили англійців і дозволяє

ірляндцям створити другу республіканську армію. В 1916 році вона вже бореться відкрито. Слідують страшні репресії. Але геройський народ не піддається. Армія нараховує 16.000 людей в 1916 році, але в 1918 році вона має вже 100.000. Її командир Михайло Коллінс, що підписав компромісовий договір, щоб дати можливість постати вільній Ірландії, гине в 1922 році з рук скрайних націоналістів. Частина невдоволених переходить в підпілля і деякий час поборює власний провід, але згодом цей рух завмирає.

Але в січні 1939 підпілля відроджується. Починається серія атентатів і 242 бомб вибухають під керівництвом Джорджа Плянкета, що його батько був першим князем Ірландії і якого брата розстріляно в 1916 році.

З хвилиною вибуху другої світової війни націоналісти складають, на заклик де Ва-

лери, зброю, доставши запевнення, що Ірляндія залишиться нейтральною у війні.

У 1949 році де Валера проголошує республіку, але посередньо визнає поділ Ірляндії,

залишаючи частину ірляндської землі під Англією.

В 1950 році в Олстері, все ще англійському, відроджується ірляндська республіканська армія, що діє й досі.

АНТИСЕМІТИЗМ ДО XVIII СТ.

У Парижі появилася перша частина праці Л. Полякова п. н. "Історія антисемітизму", що дає огляд антисемітських рухів до XVIII ст. Усіх томів заповіджено три.

Автор переходить систематично історію жидівського народу, починаючи від хвилини розсіяння по світі. Ставлення римлян до жидів було різне. Жидів рятує часто те, що вістря переслідувань звернуте проти християн.

Під Каролінгами живеться жидам дуже добре і їхні багаті оселі виростають в Шампанії, в Льорен і в надренських містах. Але перші хрестоносні походи стають нагодою для перших погромів жидів у Ренщині. Це повторюється систематично при кожному хрестоносному поході. Рівночасно народжується антижидівська література, що посуджує їх у ритуальних вбивствах.

У XII ст. Лятеранський собор вирішив, щоб жиди носили інше вбрання як християни. У Франції, напр., вони мусіли носити після того круглі жовті відзнаки. Все таки це не пере-

шкоджує жидам масово асимілюватися в середньовіччі.

Переслідування відроджуються в XIV сторіччі, коли то жидів обвинувачують у співдіянні з дияволом та в нанесенні жакливі "чорної зарази". У Німеччині влаштовують їм погроми, з Англії, Франції й Еспанії проганяють, але Свята Імперія влаштовує їм гетта, "де брами ввечорі закриті і тільки під час дня мають вони право ходити по християнських вулицях".

Найбільшим ворогом жидів був Лютер і це він, за словами Полякова, був передвісником та ідеологом гітлерівських переслідувань.

По новому розсіянні прийняла нещасних жидів Польща. Вони так добре почувалися в Польщі, що серед них постала теорія, що назву "Polonia" треба було б по єврейськи читати "Po-la-nia", що в перекладі з єврейської мови означає: "Бог тут перебуває".

Золотому вікові жидів у Польщі поклали кінець козацькі повстання в 1648 році. Цар Петро I не переслідував жидів, але Катерина II заборонила їм перебувати на російській землі.

Медичні поради

БЕРЕГТИ ЗУБИ ЗМАЛКУ

Зуби відіграють велику роль в діяльності організму людини. Чим краще роздрібнена їжа зубами, тим краще вона перетравлюватиметься в шлунку і засвоюватиметься.

Щоб зберегти зуби здоровими на все життя, треба, насамперед, тримати в чистоті ротову порожнину. Коли рештки їжі залишаються між зубами, вони загнивають і гнійові бактерії руйнують твердий покрив зуба — емаль. Потім бактерії можуть проникнути всередину зуба, викликати запалення нерва, утворити флюс і, кінець кінцем, остаточно зруйнувати зуб. Бактерії, перенесені з кровообігом в якийсь орган, можуть викликати запалення.

Отже, щоб запобігти небажаним ускладненням, треба після їди обов'язково полоскати рот, перед сном і вранці чистити зуби щіткою, зубним порошком чи пастою. Кожний член сім'ї повинен мати свою особисту щітку. Її слід зберігати в сухому місці. Лікування зубів треба починати як тільки появилось відчуття болю в якомусь зубі від холодного, кислого чи солодкого.

Для зубів корисна тверда їжа. Вона добре очищає зуби, посилює виділення слини; інтенсивне жування сприяє нормальному розвитку самого зуба. Але надмірно тверді предмети (оріхи, кісточки, насіння) порушують емаль, внаслідок чого починається руйнування зуба. Категорично забороняється копірсати в зубах металевими предметами — голками, шпильками тощо.

Дитину треба привчити полоскати рот уже з двох років, коли прорізалися молочні зуби. Згодом, коли появляються постійні, дитина повинна чистити зуби щіткою і зубним порошком чи пастою. Незалежно від того, які зуби хворі у дитини (молочні чи постійні), їх треба лікувати.

Крім уважного догляду за чистотою зубів і ротової порожнини, слід дбати про їжу дитини. Для нормального розвитку зубної тканини необхідні в достатній кількості вуглеводи, жири, білки, вода, мінеральні солі і вітаміни. Все це є в харчових продуктах. Вітаміни містяться у городині, ягодах і овочах. Отже, в їжу дитини повинні завжди входити городина та овочі. Добре давати настій ягід шипшини, чорної смородини. Це зміцнює ясна.

Берегти зуби дитини з найменшого віку — значить дбати про її здоров'я протягом цілого життя.

М. Сергієнко

А. Гладилевич

ДО СТАРОВИННОЇ ТАБАРКИ

(З циклу: Українці в Тунезії)

Бен-Метір купається в гарячому, літньому сонці. Сліпуче проміння мерехтить на червоних і сірих дахах домів, що підіймаються терасами по схилі гори аж на сам її хребет, де розташувалися центральні будинки оселі: готель, кінотеатр, станиця жандармерії, французько-арабська народня школа й невеличка церковця.

Це неділя. Отець Гльоріє, що своєю бородою радше схожий на православного як на латинського духовника, відправив зранку Службу Божу і перед нами залишився б довгий і скучний день, коли б не автобус, який саме заїхав на чотирокутну площу, де вже ждав його великий гурт людей: українців, французів, еспанців. Проквітнувши цю різноязычну галасли-

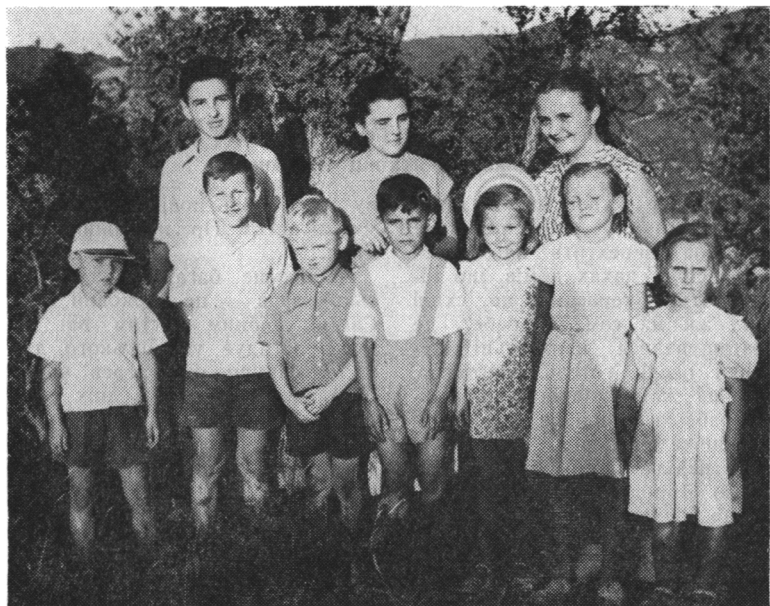
ву юрбу, він повіз її узбіччями лісистих гір на північ, до моря.

Найбільше багатство тунезійських лісів — це корковий дуб. Своім дрібним листям він не дуже нагадує українського дуба. Стовбури цих дерев часто обголені, бо кору з них уже поздирали й вивезли до Франції чи до Америки, щоб робити з неї корки, поплавці, ізолятори, лінолеум тощо. Жолуддям, що ним вистелений весь ліс, годуються дикі кабани і ма́ндрівні стада півзди́чилих домашніх свиней.

Минаємо курортне містечко Аін Драгам, що має зовсім європейський вигляд. Воно поставало на тому місці, де колись стояв французький військовий табір, що мав стежити за не-

Вид на Табарку і острів

Українські діти під корковими дубами у Бен-Метрі (Тунезія)

покірними арабськими верховинцями — хрум'ярами. Сама назва місцевости арабська і означає “джерело грошей”.

Декілька кілометрів далі, вже біля самого альжирського кордону, лежить село Бабуш, інтересне тим, що в його околиці вбито в 1891 році останнього тунезійського лева. Зате досі ховається в прикордонних лісах пантера. Живуть тут також дикі коти, гієни, шакали. Але, щоб їх зустріти, треба бути мисливцем, а не пасажиром вигідного автобуса.

Шлях спускається все нижче,

гори маліють, долини ширшають і ми вже на підгір'ї, де замість дубових лісів пишаються китиці пальм й оливні та фігові садки. Долини річок, що в них літом майже зовсім висихає вода, встелені рожевим цвітом густих олеандрових кущів.

А ось і Табарка. Це назверх мало цікаве місто має чимало інтересних історичних пам'яток. Невеличка церковця влаштована в колишній римській цистерні. Сьогодні нужденна Табарка була колись, в перших віках християнства, bastіоном віри в Північній Африці і столицею

ІВАН ПАВИЧ

поручає

смачні ковбаси, шинки
й вудженини809 Queen St. W.
Toronto, Ont. — EM. 4-0658

єпископів. Для археологів є дуже важливими розкопки тамошніх, ранньо-християнських базилік.

Заїздимо на пляжу і милуємося морем. Напроти нас високе голий острів, що його вже за нашого побуту в Тунезії сполучено греблею із сушею.

Колись, двісті — триста років тому, на острові, що довгий на шістьсот метрів і широкий на чотириста, жила майже двотисячна колонія генуезців, що видобували з морського дна корали. Доля того міста бу-

ла трагічна. Син туніського бея, Юнес, користаючи в неприсутності більшости чоловіків, які виїхали на море, захопив і зовсім зруйнував місто, залишаючи тільки форт, який сьогодні також лежить уже в руїнах. Дев'ятьсот генуезців, що їх захоплено в полон, стали невільниками арабів.

Покупавшись, пнемося нашим автобусом знову на гори й поміж коркові дуби, що на кілька років стали нам домашніми.

Українські радіослухачі!

Слухайте кожної неділі
в год. 8.30 — 9.45 вранці
мистецької української
радіопередачі

ЮРІЯ ЛАВРІВСЬКОГО

на хвилі W. W. O. L. — 1120

СОБАКА ВРЯТУВАЛА ЖИТТЯ СВОМУ ПАНОВІ

Підчас снігової завії, французький різник Фухс їхав автом з однієї місцевости до другої, маючи з собою свою собаку. Подорозі авто загрузло в такий сніг, що Фухсові прийшлося його залишити і пішки пробиратися до найближчого села.

Йдучи, різник знеміг і непритомний повалився на сніг. Очухав від теплого дотику язика вірного собаки, що не відступав від нього, лижучи його по обличчі.

3 ПОЛИЧКИ АФОРИЗМІВ

- Весну звіщають жайворонки, а не жаби.
- Навіть наймодерніше авто, не побільшує вартости душі.
- І найкращий хемік не вчинить із стеарини сонця.
- Забаганки жінки завжди глибші від кишені чоловіка.

С. Дунайський

ЩО ТОБІ ГОВОРЯТЬ ЗОРІ, ГАРНА ЖІНКО?

Питання, чи косметика і астронімія мають якесь відношення до себе, старається розв'язати у своїй книжці “Що тобі говорять зорі — гарна жінко?” — сестра Гемма — віденська косметичка, що на протязі багатьох років праці й дослідів разом із своїм чоловіком, лікарем, дійшла до гарних успіхів у цій ділянці.

Найцікавішими виїмками з цієї книжки, що можуть знайти застосування й для Вас, Любі Читачки, хочемо оце поділитися.

Сестра Гемма косметично досліджує 12 різних типів людей за відомим астрологічним розподілом. (Треба, одначе, пам'ятати, що “чистих” типів є дуже мало, тому порівняння може бути тільки приблизне). Перейдемо їх усі, починаючи від першого:

Козоріг

соняшний тип від 21. 3 — 21. 4.

Це переважно струнка, вишпортована дівчина. Має сильну будову костей, що дозволяє на велику фізичну витривалість. Рухлива й еластична. Швидкі й певні рухи. Оживлена мімічна гра. Шкіра суха й легко роздрознюється. Нахил до змор-

шок. Легко творяться т. зв. гострі риси лица. Але при вмілому й відповідному плеканні можна усунути ці недоліки, бо шкіра ця дуже добре реагує на всі забіги. Шкіра Козорога під впливом деяких несприятливих обставин, дисгармонії, душевних страждань, в наслідок невідповідного відживлення і передовсім поганих косметичних препаратів покривається червоними плямами, свербить, дістає материзуючі прищипи.

Запобігти цьому найкраще відповідними кремами й компресами та масками.

Тому, що постать Козорога вже сама струнка, не мусить вона тримати дієту, а навпаки слід уважати, щоб не втратити на вазі, бо тоді це може негативно відбитися на лиці.

Бик

місячний тип 21. 4. — 21. 5.

Це жінка з гарною шкірою “як кров з молоком”. Шкіра мало вразлива, витривала і до пізньої старости без зморшок. Це ті жінки, що нехтують всіма косметичними препаратами і мимо того мають прекрасну шкіру. Заокруглені риси, ціпке тіло, чиста, біла й прозора та еластична шкіра, що через неї

КОСМЕТИЧКА

ОЛЬГА КОЛЯНКІВСЬКА

(французький і німецький дипломи)

6 Sylvan Ave.

Tel.: LO. 8378

Toronto, Ont.

Тривала ондуляція, плекання і масажі лица, повне усунування волосся і бородавок, манікюри, фахові поради. На бажання обслуга по домах.

Домовляйтеся телефоном у вечірних годинах!

неначе просвічує кров, надає тим жінкам і по 50-ці прекрасного вигляду.

Жінки ці люблять спокій і вигоду, — хоч, як захочуть, вміють бути дуже пильними і працьовитими — тому їх мімічна гра є поміркована і не виликає творення зморшок. Їхні зморшки переважно походять із сміху.

Звичайно шкіра така має добре функціонуючі товщі залози й тому вона не суха. З нею можна собі “дозволяти багато”, чого інша шкіра вже не витримала б. Вона дозволяє робити на собі експерименти, аж до моменту, поки її не зруйнується, і тоді вже дуже тяжко її направити. Тому для косметичного плекання шкіра “Бика” є дуже тяжким об’єктом.

Але, жінки ці, маючи чудову шкіру, мають також нахил до грубіння. Тому то нерозлучко свіже й молоде, а вся постать

через свій об’єм виглядає багато старшою.

Жінки цього типу мусять уважати, щоб не перейти границі їх нормальної ваги. Тому мусять тримати певну дієту, уважати на травлення і обмін речовин та на правильне жіноче функціонування.

Жінки цього типу дуже добре можуть бути вегетаріянками. Від їхнього способу життя залежить їхнє здоров’я і їх вигляд. Одна тільки біда, що жінки цього типу їдять дуже rado, багато й добре. Тому, бодай що деякий час, треба їм постити.

Близнята

соняшний тип 21. 5. — 21. 6.

Це рід стрункої, гнучкої й граціозної жінки з делікатними суглобами й чарівними рухами. Це типові представниці сангвіністичного темпераменту: щойно веселі й розсміяні, а за мить

вже засмучені до дна, — але завжди милі, чемні, шукають зміни й розваги. Тому й зовнішній їх вигляд дуже залежний від їх нервового й душевного стану.

Шкіра тонка, делікатна, суха й превразливлена. Косметично жінка ця дуже вимагаюча й не може обійтися без особливого й прецизно достосованого до своєї шкіри плекання. Без цього вона виглядатиме погано, бо це є тип, що його із звичайної попелюшки можна, при допомозі всіх косметичних “трюків” обернути в красуню. Косметичні препарати для неї треба вибирати дуже уважливо. Тільки лагідні й делікатні креми, бо їхня шкіра реагує дуже швидко і на шкідливі впливи та не раз може бути пошкоджена.

Одне є добре, що шкіра сама через свою швидку реактивність вказує на поганий чи добрий середник. Для косметичного плекання ці типи є дуже вдячні, бо при систематичній праці дають змогу добитися добрих успіхів.

Окрему увагу слід присвячувати успокоєнню нервів типів “Близнят”, бо через постійну рухливість вони заєдно перебувають у напрузі. Жінки з-під цього знаку вже через свою будову є нездібні до важкої роботи і фізичного напруження. Вони швидко старіються і кожне душевне переживання викарбовує знаки на їхній делікатній шкірі. Дуже важливим для них є добрий сон. Краще одну забаву менше, як більше зморшок. Бо за всі зворушення, клопоти, неспані ночі й невгоди вони платять своєю красою.

Тому, що їхня шкіра тонка і мускули делікатні, а при тому живий темперамент і виразиста міміка, — то зморшки постають дуже швидко. Але добірні косметичні препарати, креми, водички й успокоюючі масажі дуже добре впливають на покращання їх вигляду.

Поручається їм харчі добірні, різномодні, легкі, але поживні й обильні; дієт слід їм обмінати.

(Далі буде)

О. Колянківська

ПАРИЗЬКІ САЛЬОНИ ПРИГОТОВИЛИ ВЕСНУ

Паризька мода дає оце ще один доказ своєї неперевершености. Новості, що їх вона приносить, це зразки великої і нефальшивої елегантности, де все: класичне чи екстравагантне, ніколи не порушує основної засади — гармонійности.

Ось засади на 1956 рік:

Нова силуетка видовжена й заокруглена: короткий бюст, високий стан — підкреслений закладками, вшивками і пасками.

Спідниці більше чи менше кльшові, дещо довші.

Рукави круглі, четвертеві або й зовсім довгі, мають за зав-

дання своїм кроєм і об'ємом поширити дещо менший бюст.

Плaщі, втіяті до стану з великими рукавами; їх колір ясний і свіжий.

Костюми: Зовсім зникають тричвертеві жакети, на їх місце приходять м'які і коротші з шалевими або округлими комирами, що сягають аж під шию. Спідниці від костюмів прості або в складки. Під жакетами носиться **блюзки.** Блюзки з різних матеріалів: піке, мусліні, сирий шовк. Замість правдивого жакету можна буде зустріти в моді також карако, — це рід коротшого чи довшого болерка.

Сукні не прорізані в стані; талія високо.

Матеріали: Багато "альпага", вовни, шовку; слід відзначити появу жоржети і мусліну, багато полотна й органді. Крім цього друковані матеріали з головною темою: рожі в пастельових кольорах.

Кольори: На день сірий, бежовий і бронзовий; до цих спокійних кольорів можна докинути цілу гаму живих кольорів: червоний, блідо-блакитний, фіолетний, жовтий, зелений і передовсім білий, який домінує над всіма кольорами. Спеціально модні вечірні сукні з білих матеріалів.

ПРАКТИЧНІ ПОРАДИ

Виправши шкіряні рукавиці, не сполікуйте з них мила, будуть м'які і приємні в дотик.

Щоб не дістати катару: Наберіть соленої води в жменю і два-три рази втягніть її в ніс; робіть це взимі щоранку.

Плями з іржі можете вичистити мішаниною солі й цитринового соку, сполокавши їх опісля в кількох водах та випрасувавши гарячим залізком.

Плями на сріблі чистьте гарячим оцтом, опісля сполочіть чистою водою і висушіть трачинням з дерева.

Позолочені рами на образах чистьте губкою, намоченою в оцті з чистого вина і опісля витріть чистою водою.

Щоб салера була біла, намочіть її перед варенням на три години у досить сильному розчині води й оцту.

ТИ МЕНЕ, А Я ТЕБЕ!

Молода дівчина зулю прала собі спокійно білизну в річці біля Ст. Люсі Бай. Нараз з води виринув крокодил і вп'явився зубами в її ногу.

Не втративши холодної крові, дівчина втопила свої зуби в ніздро крокодила. Це її врятувало: крокодил скрутився і пірнув у воду.

ФУТБОЛ ПІД ДАХОМ

Футбол у закритій галі має ще зовсім не довгу історію. Як не дивно, але видумано його в З'єдинених Державах Америки, тобто в країні найнижчого футбольного рівня. Перші змагання під дахом відбулися в Чикаго 1918 року. Взимку 1949/50 рр. їх змодернізовано на базі постійних лігових розгрівок у формі сімкового турніру, що відомий офіційно під назвою: Indoor Soccer Tournament.

З того часу Чикаго є єдиним містом у світі, в якому, вже традиційно, відбувається щороку в зимових місяцях (січень, лютий, березень) цей турнір, втішаючись великим успіхом. Кожної неділі збирається на ньому біля трьох тисяч глядачів (на американське мале зацікавлення цим родом спорту, це дуже багато!). Про його популярність свідчить також телевізування деяких передач.

У. А. С. Т. "Леви", подвійний чемпіон Індор-турніру (1952 і 1954)

Сумівська дружина
“Крила” (друге
місце в нижчій ди-
візії 1954 р.)

Участь у турнірі бере 20 дружин, які діляться на дві класи. Українці мають дві дружини: “Левів” у вищій класі і “Крила” в нижчій. Кожна дружина має тільки 7 змагунів, крім цього двох резервових. Грище обведене “бантом” (подібно як у гаківці), має 60 метрів довжини і 37 метрів ширини. Змагання тривають 2х10 хвилин. М'яч є дещо легший від звичайного. З огляду на швидке темпо гри і небезпеку ударів, змагуни одягнуті не в звичайні футбольні черевики, а в тенісівки.

Турнір має свої окремі пра-

вила гри, в яких основна різниця із звичайним футболом є та, що підчас гри немає відстороні, грач може користуватися “бантом” і воротар не сміє вибити м'яча поза половину грища.

Нагородою за чемпіонат у турнірі є перехідна чаша Акселя Нільсена, вартости 800 доларів, що може стати власністю дружини, якщо вона здобута тричі підряд. Крім цього є ще грошова нагорода, що її висота залежить від кількості уділів клубу і від заробітку в даному сезоні.

Роман Дубляниця

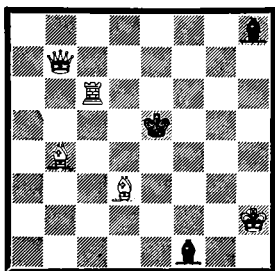
МОЖНА ВЕСТИ ПОЛІТИКУ НАВІТЬ КУПІВЛЕЮ ТОВАРІВ ЩОДЕННОГО ВЖИТКУ! ЗГАДАЙМО ГАНДІ І УКРАЇНСЬКИЙ БОЙКОТ ТЮТЮНУ І ГОРІЛКИ ПІДЧАС ПОЛЬСЬКОЇ ОПУПАЦІЇ! КУПУЙМО ТОВАРИ В СВОЇХ ФІРМАХ І СВОЇ — ЧИ КРАЇНИ НАШОГО ПОСЕЛЕННЯ. ЯКЩО ТРЕБА КУПИТИ ІМПОРТОВАНИЙ ТОВАР, ТО ВИБИРАЙМО ТОВАРИ З КРАЇН, ЩО ЇХНІЙ ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗРІСТ НЕ ЗАГРОЖУВАТИМЕ КОЛИСЬ НАШІЙ БАТЬКІВЩИНІ!

Задача ч. 7

М. Гавель

"Ілюстровани Свет" 1903

Мат у двох ходах

Розв'язання задачі ч. 5:

1. Де8—е3!

Висліди конкурсу

Наші щирі gratulacii першим переможцям у конкурсі на розв'язання задач панам: Дмитрові Куликові з Торонта і Б. С. з Ньюарку (просив нас не виявляти його повного прізвища, що ми мусимо, на жаль, респектувати), котрі, здобувши по 6 точок опинилися нарівні на вершку табелі. В нагороду за їхню майстерність у розв'язуванні задач, кожний з них дістане повість Рікарда Гуйраль-деса: Дон Сегундо Сомбра.

Пригадуємо, що переможці втрачають усі точки й можуть починати наново. Умови конкурсу проголошені в "Ми і Світ" за вересень 1955 обов'язують даліше, лише точку 5 слід замінити: "5. Переможцві призначається, раз на три місяці, книжкову нагороду." — а не, як було — раз на чотири місяці.

Наступні висліди конкурсу проголосимо в червневому числі магазину.

Українець юнацьким першуном СССР

У турнірі за шахову першість СССР на 1955 рік серед юнаків перемогу здобув український представник, юнак Николаївський. Він зазнав єдину поразку з латвійським суперником. Нижче даємо його партію з репрезентантом Росії.

Партія ч. 7

Оборона Німцовича

Білі: Николаївський

Чорні: Некрасов

1. д4 Кф6 2. ц4 е6 3. Кц3 Бб4 4. е3 0-0 5. Кф3 д5 6. Бд3 ц5 7. 0-0 Кц6 8. цхд5 цхд4 9. дхц6 дхц3 10. бхц3 Бхц3 11. Бб1 бхц6 12. Ба3 Ве8 13. Дц2 Да5 14. Бб3 Бе5 15. Бб4 Дц7 16. Вд1 а5 17. Бц5 Ба6 18. Бб6 Дб8 19. Бд4 Бхд3 20. Вдхд3 і чорні піддалися.

Шахове листування адресувати:

Е. Onyschuk,
1 Bryant Ave., Toronto 13, Ont.,
Canada

ЛОГОГРИФ

А, БА, БЕ, БЛЬ, БРА, ВІЙ, ГІ, ДІ, ДИ, ДОР, Е, ЕВ, ЕС, ЗО, І, ІВ, КАС, КІ, КІ, КО, КО, КСИР, ЛІ, ЛОГ, ЛЮ, ЛЯ, ЛЯ, ЛЯР, МАД, МЕ, МІН, МОС, НИК, НІ, НІ, НІ, НО, НО, О, О, ОР, ОР, ПІ, РЕ, РІГ, СО, СТОР, ТА, ТО, ТО, ЯЛ.

Із поданих складів створити слова такого значення: 1. знавець птахів, 2. півострів Канади, 3. мітолог. богині помсти, прокльону й кари, 4. сузір'я, 5. виправлення в касовій книзі, 6. фр. середньов. учений, 7. ав-

тор опери "Веселі молодіці", 8. геологічна доба, 9. мешканець півночі, 10. шкіряний пояс, 11. славний сучасний маляр, 12. місто в серед. Басарабії, 13. одне з більших міст світу, 14. міцний вивар лікувальної речовини, 15. важна пристань Іспанії, 16. член пастушого племені, 17. чорноморська клімат. лікувальна місцевість.

Перші і останні літери слів, читані від 1 до 17, дадуть імена й прізвиська визначних постатей нашої науки (19 і 18 сторіччя).

РОЗВ'ЯЗКА ХРЕСТИВКИ І ЛОГОГРИФІВ З Ч. 21

Поземно: 1. Стефенсон, 6. бузок, 8. той, 9. св., 10. акт, 12. ілі, 13. грим, 14. Гріг, 15. ООН, 17. ода, 18. У. В. У., 20. сваха, 22. автономія.

Доземно: 1. Сарагосса, 2. фут, 3. Езоп, 4. Ной, 5. навігація, 7. Акрон, 9. сліди, 11. тин, 12. ІРО, 16. УВАН, 18. УВО, 19. ухо, 20. ст., 21. А. М.

ЛІТЕРАТУРНИЙ ЛОГОГРИФ

Гете, Еврипід, Ремарк, Гоголь, Аннунціо, Реймонт, Дікенс, Гюго, Аріосто, Винниченко, По, Толстой, Мольєр, Аїсхіл, Наріжний. — Гергард Гавптман.

СВ. ПИСЬМО ПРО ЗДОРОВ'Я

"Краще вбогий, а здоровий і кріпкої будови, як багатий, а хворий на тілі.

Здоров'я і сила — понад золото, міцне тіло — понад великі багатства.

Нема багатства над здоров'я тіла, немає радості понад радість серця.

Краще смерть як гірке життя, краще вічний спочинок як постійний біль.

Не вдавайся в тугу і не муч себе думками своїми.

Радість серця — життя людини, веселість людини пробудує життя її.

Підіймись, ободрились, гони геть від себе смуток, бо печаль багатьох вбила, нема в ній користи ніякої.

Зависть і гнів тільки вкорочують життя і журба наводить старість передчасно.

Сон у вдоволеного, як ті ласощі, й те, що їсть він, виходить веселому на здоров'я."

Переклав о. д-р В. Дзьоба

ЕЛЕГАНТНІ СОРОЧКИ

білі, кольорові, спортові,

ПІЖАМИ, ПІДШТАНЦІ, КРАВАТКИ

і навіть спинки,

марки

John Forsyth Limited

Kitchener, Ont.

найкращої якості і форми

дістанете

у повному виборі

в українській галантерійній фірмі

Е. ДУМИН С-КА

552 КВІН ВУЛ., ТОРОНТО, ОНТ.

Фірма "ДУМИН КО." відома якістю своїх товарів та солідністю ще з України!

Вже вийшла з друку у Видавництві "Ми і Світ"

збірка п'єс Л. Коваленко

"В ЧАСІ І ПРОСТОРИ"

216 стор. друку, двокольорова обкладинка, ілюстрації в тексті

Ціна: 2 долари

П'єси Л. Коваленко читається легко й цікаво, як найкращий роман!

Видавництво "Ми і Світ" випустило це єдине досі на еміграції поважніше видання нових драматичних творів, маючи на увазі виховну вагу і потребу театру й театр. літератури.

Чекаємо від громадянства, зокрема від читачів "Ми і Світ", широкої підтримки і замовлень, тим більше, що це наше перше книжкове видання, за яким, надіємось, прийдуть інші.

Пам'ятайте, що "Ми і Світ" видає добрі речі і добре!

ЕЛЕКТРИЧНІ Й ГАЗОВІ КУХНІ МАРКИ "MOFFAT",
РЕФРІДЖЕРЕЙТОРИ "CROSLEY SHELVADOR", ТЕЛЕВІЗІЇ,
ПРАЛЬНІ МАШИНИ, ВІДКУРЮВАЧІ, ХАТНЄ УМЕБЛЮВАН-
НЯ, ПІЯНА, АКОРДЕОНИ і т. д.

купите

добре, дешево і на найкорисніших умовах
в українській відомій фірмі

G. LUKES FURNITURE-ELECTRIC

797-9 DUNDAS STREET WEST, TORONTO
Office EM. 8-9228

Можете, сусідко люба,
Світ увесь зійти,
Над "Сімплісіті" машину
Кращої вам не знайти!

ГАРАНТІЯ

НА 12 РОКІВ !!!

ПРАЛЬНІ МАШИНИ ЯКІСТЮ Й УМОВИНАМИ КУПНА
НАЙКРАЩОЇ МАРКИ "SIMPLICITY" ПОРУЧАЄ

УКРАЇНСЬКА ФІРМА

ALPHA FURNITURE CO.
735 Queen St. W. Toronto

Tel. EM-3 9637.